

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

75 M. 8 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. VASARIO (FEBRUARY) 24 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

A. Stelmoko nuotrauka

Vasario 16 minėjimo proga Chicagoje gen. P. Plechavičius su ponja sveikina Lietuvos konsulą dr. P. Daužvardį su ponja (tautiniame kostiume). Greta — Verna Olienė ir dr. S. Biežis.

CHICAGOJE

Vasario 16 minėjimai

NEW YORKE

J. Tysliavos nuotrauka

KUN. NORBERTAS PAKALNIS, Apreiškimo parapijos klebonas, praeitą sekmadienį New Yorko Lietuvos Tarybos suruoštame Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjime skaito invokaciją. Plačiau apie minėjimą — 16 psl.

Dabar

JUOZAS TYSI IAVA

Anglų, prancūzų ir belgų kolonijoms tapus nepriklausomomis valstybėmis, pasaulis su didelio dėmesio įtampa laukia, ką dabar portugalai darys su savo kolonijomis, kurias jie vadina "užjūrio provincijomis".

Tiesa, tose kolonijose, kelis kartus didesnė už patį Iberų pusiasalį, Portugaliją su Ispanija drauge paėmus, tuo tarpu, palyginti, gana ramu. Bet tai dažniausiai prieš audrą...

Kita vertus, išskyrus tokią Braziliją, kuri savo plotu yra didesnė ir už Jungtines Valstybes ir kuri praeito amžiaus pabaigoje — 1889 metais — atsiskyrė nuo Portugalijos, kai kuriose savo kolonijose portugalai jau 500 metų...

Mat, kai tauta kur įkelia koją ir paskui ten išbūna šimtus metų, tai jau vien įsisenėjimo teisėmis ji tampa savo protėvių palikimo paveldėtoja. Nenuostabu, kad dabar portugalai savo teisę į "užjūrio provincijas" kitaip aiškina, negu anglai, prancūzai ar belgai.

Tiesa, tokia pat 500 metų įsisenėjimo teise savo pretenzijas į Lietuvos vakarų kraštą ramstė ir vokiečiai. Bet tai jau kita kalba.

Mūsų proteviai, prieš šimtus metų išplėtę savo valstybę slavų žemėse, taip pat galėjo būti portugalais, jeigu nebūtų buvę lietuviais...

"Ar tai žertas", anot senų žmonių pasakos, kad į tokius miestus, kaip Vilnius, Lyda ir Gardinas, kurių kiekvienas akmuo, kiekviena plyta buvo sumūrinti mūsų protėvių rankomis, visą mielą nepriklausomybės laiką Lietuvos respublika negalėjo nei nostes įkišti.

Net dabartinė Lietuva, su savo "tautiška forma ir socialistišku turiniu", buvo priversta Lydą ir Gardiną nurašyti gudams.

Nenuostabu, kad dabar jau gudai savinasi ir Mindaugą su Gedimynu ir Algirdą su Kęstučiu ir net Vytautą su Jogaila... Gudai su ukrainiečiais šiuo atžvilgiu yra du batai — pora. Ir negali jų kaltinti. Ilgiau už rusus valdę Kijevą ir jo žemes, Lietuvos kunigaikščiai paliko ukrainiečiams atminimą, kuris jų tautos istorijoje vadinamas aukso amžium.

Ką Lietuvos kunigaikščiai, su šilkinėmis pirštinais valdę gudus ir ukrainiečius, paliko savo tautai, iš kurios jie buvo kilę, kurios kalba jie kalbėjo ir kurios dėka jie buvo tas, kas jie buvo?

Gal Pilsudskį, kuris, matyt sąžinės ujamas, kartą atvirai pasakė:

"Kai Dievas sutvėrė lenką, tai jis užmiršo jam pakabinti lempą prie kaktos..."

(Nukelta į 6 psl.)

Lietuviai Kalifornijoje

Vladas Bakūnas

LOS ANGELES Lietuvių kolonija šiemet Vasario 16 paminėjo įspūdingiau ir iškilmingiau, negu eilę metų anksčiau. Minėjimas vasario 19 d. šv. Kazimiero parapijos salėje sutraukė tiek vietinės ir apylinkių lietuviškosios publikos, kad salė buvo tikrai pilna ir daug kam programą stebėti teko pro atviras duris... Tiek publikos Vasario 16 minėjime čia nesu matę per visą pastarąjį dešimtmetį.

Nors buvo žadėta apsieiti be kalbų, bet taip neišėjo; tačiau jos užėmė apie valandą laiko, buvo labai trumpos ir "prie reikalo". Po ALTos pirmininko inž. J. Jodelės atidaroamojo žodžio, trumpas kalbas pasakė prof. M. Biržiška, garbės konsulas dr. J. Bielskis, amerikiečiai svečiai — Los Angeles apskrities ir miesto valdybų atstovai, taip pat vienos radijo programos direktorius, pasakui sveikino latvių, estų ir pavergtųjų Europos tautų komiteto atstovai. Be to, gauta daug sveikinimų iš įvairių Amerikos valdžios (vietinės ir federalinės) žmonių, nuo Kalifornijos gubernatoriaus iki kongreso ir senato narių Washingtone (D.C.) imtinai.

Po tos, gana sklandžiai suklostytos "valdiškos" programos dalies, sekė meninė — su V. Dargiu, A. Dotts, B. Reivydaite, tautinių šokių grupe "Zilvitis", pask. E. Tumilene, R. Dabšiu, V. Dapšiu ir baigiant parapijos choro dainomis. Minėjimo metu ir vėliau surinkta stamboka suma Lietuvos laisvini-mo reikalams.

Prieš tai, vasario 18 d., dr. P. Pamataičio rezidencijoje, tautininkai surengė savo minėjimą, kuriame dalyvavo apie 50 asmenų. Kalbas

ten pasakė prof. M. Biržiška ir garbės konsulas dr. J. Bielskis.

Dar kiek anksčiau, katalikiškieji Lietuvos Vyčiai, vasario 12 d. lietuvių namuose, Vasario 16 prisiminė savo metinio susirinkimo progą.

SAN FRANCISCO mieste Vasario 16 minėjimą surengė Lietuvių Bendruomenės San Francisco apylinkė, šv. Jono parapijos aukštesnės mokyklos salėje. Šia progą teniš Los Angeles nuvyko Dramos Mėgėjų Sambūrio grupė su žiūrėtoju J. Kaributu priešakyje. Svečiai suvaldino "Balsų Birželį". Kalbą pasakė apylinkės pirmininkas kun. V. Pavalkis. Po vaidinimo buvo bendros valšės.

Nežiūrint Los Angeles vaidintojų pastaukojimo tokiam tolimam keliui (virš 500 mylių), publikos čia buvo susirinkę nedaug — nesiekė net 100. Turint galvoje, kad San Francisco ir artimose apylinkėse gyvena apie 400 lietuvių, toks mažas dėmesys Vasario 16 minėjimui nedvejotinai galima pavadinti apsidumu, jei ne apsilaidimu... Bet, kita vertus, galima tai ir pateisinti; sakoma, kad nemaža dalis ten gyvenančių (senosios kartos) lietuvių esą Laisvės ar Vilnės draugai...

SAN DIEGO lietuvių klubas, kuris, kaip jau Vienybėje buvau pastebėjęs, savo susirinkimus veda anglų kalboje, nes narių daugumą sudaro senesniosios kartos ir jos čia gimusios atžalos žmonės, Vasario 16 minėjimą surengė vasario 18 d. Weber Hall, su kalbomis, šokiais ir vaišėmis. Klubo pirmininkė P. Zounes perskaitė San Diego miesto mero proklamaciją

L. Briedžio nuotrauka

Los Angeles Kultūros Klubo susirinkime s. m. vasario 4 d., dail. V. Vaitiekūnas skaito paskaitą tema "Abstraktinio meno atsiradimo priežastingumas".

Vasario 16 progą, jos sūnus Williams (studentas) anglų kalba trumpai apibūdino Vasario 16, o S. Aušrotas savo ilgesnėje kalboje lietuviškai nušvietė jos prasmę. Publikos buvo apie pusantro šimto, kuri prie gero orkestro ir vaišių užsibuvo iki vidurnakčio.

LONG BEACH lietuvių, (jų ten daugiau kaip 100) kurių tarpe jau yra ir nemažai inteligentinių jėgų, šiemet nesugebėjo surengti Vasario 16 minėjimo, teisingai sakyti, kad negalėjo gauti tinkamos salės... Bet užtat kai kurie iš jų (Archis, Kalvaitis, Andrekus ir dar keli kiti) nepatingėjo vasario 19 d. atvykti į Los Angeles, kad dalyvautų ALTos surengtame minėjime.

Bendrai peržvelgus Vasario 16 minėjimą Kalifornijoje, tektų pasakyti, kad šiemet šauksmas Lietuvai laisvės Pacifiko krantais nuaidėjo daug garsiau, negu bet kada anksčiau.

ČIA TAIP ŠILTA...

Laiškas iš Arizonos

Čia taip šilta dabar, temperatūra siekia iki 75 laipsnio kasdien ir dangus toks mėlynai skaidrus, gėlės žydi darželiuose ir laukuose, pilni sodai vaisių, apelsinų, citrinų ir greipfrutų, palmės įvairių rūšių puošia klemus ir gatves, gyvatvorės žydinčių oleandry, laukuose auga daržovės, ypač salotų, plentacijos, didžiausios visoj Amerikoje.

Lietus čia retas svečias, bet derlius nuimamas iki trijų kartų į metus, visa gamta aplink Phonix drėkinama irigacija, t. y. surenkamas vanduo iš upių ir tam tikrais vamzdžiais užliejami plotai reikalingi drėgmės.

Devynis mėnesius čia oras labai malonus, sausas ir šiltas, tik trys mėn. gerokai šilti, kartais iki 118 laips., bet galima prie to priprasti, nes sausa ir sveikatai labai gerai, ypač sergantiems reumatu ir astma bei plaučių ligomis.

Žiemą atvyksta labai daug turistų iš visos Amerikos, lietuvių daugelis nedrįsta keliauti į nežinomas vietas, kur neturi pažįstamų ir saviškių.

Čia lietuvių yra keletas šimtų ir visi labai draugiški, o be to čikagiečiai agron. Algirdas ir Janina Rimavičiai turi išgiję "Barbara Motel" 2148 W. Buckeye Road, buv. Westward Blvd. Phoenix, Ariz., kur daugelis lietuvių apstoją atostogaudami ar atvykę įsikurti čia, kur visada yra mielai laukiami. Kiti klubo nariai, kaip J. Brazis, A. Nakas, turi biznesus, o kiti pensininkai, pasiturį žmonės ir dirbantieji įstaigose bei įmonėse.

Lietuvių klubas vis auga ir visi yra patenkinti gamta, oru ir gyvenimo sąlygomis. Galimieji kenčiančių žiemos šalčių ir laukiame visų tautiečių saulėtoj Arizonoj.

KI. N.

VIENYBĖ

GERIAUSIA DOVANA
artimajam ar draugui

L. Kančausko nuotrauka

Vasario 12 d. Los Angeles, Calif. vyresnieji Vyčiai turėjo metinį susirinkimą, kuriame dalyvavo gražus būrys narių ir svečių. Nuotraukoje J. Puikūnas taria atidaroamojo žodį.

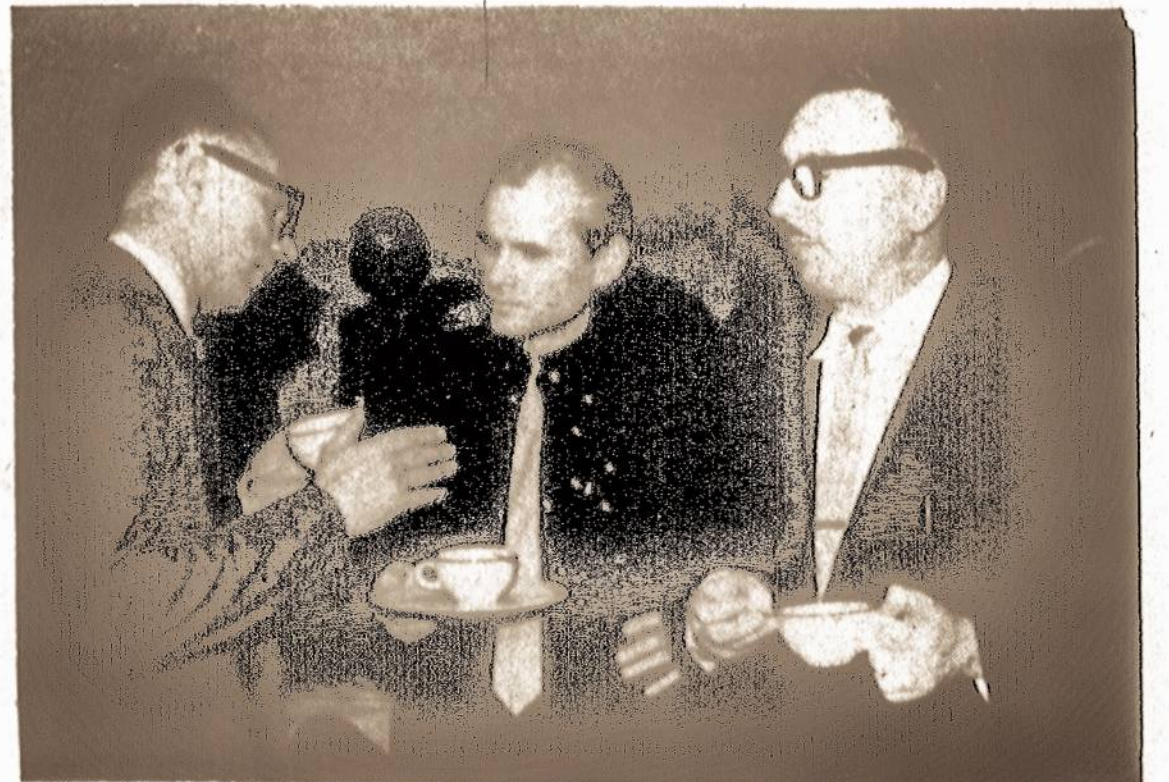
L. Kančausko nuotrauka

Los Angeles, Calif., lietuvių kolonijos dainininkės Br. Skirienė ir O. Deveikienė dainuoja meninės programos metu, vyr. Vyčių metiniame susirinkime.

L. Briedžio nuotrauka

Los Angeles Kultūros Klubo susirinkime sėdi rašytojai, iš kairės į dešinę: J. Balciūnas-Svaištas, Alė Rota, J. Gliuda ir B. Brazdžionis.

L. Briedžio nuotrauka

Los Angeles Kultūros Klubo susirinkime po paskaitos prie kavos puoduko. Iš k. į d.: J. Kojelis, arch. Arbas ir teisin. I. Medziukas.

NORI PIRKTI AR PARDUOTI
NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ
REIKALAIS KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21,
N. Y. — (Forest Parkway stotis)
Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus pataravimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės. Nė per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

Du paviljonai parodoje

Šių metų Tarptautinėje Parodoje Chicagoje Lietuvos dvasią atstovaus du paviljonai: 'visuomeninis', skubomis sunestais atsitiktiniais daiktais ir privatus dvigubai didesnis A. Valeškos dekoratyvinio meno studijos, reprezentuojąs lietuvių meną.

Kaip atsimename, perėtais metais įvykusioje Chicagoje tarptautinėje pramonės parodoje buvo ir Lietuvos paviljonas, įrengtas dailininko Adolfo Valeškos, susilaukęs palankaus svetimųjų įvertinimo, bet rausti verčiančių atgarsių mūsų spaudoje. Rimti iš pažūros žmonės pradėjo svarstyti klausimą, kodėl A. Bakio išstatyto keraminio gaidžio uodega esanti nuleista, o ne kovingai pakelta. Taip pat buvo įrodinėjama, kad Lietuva ne taip buvo reprezentuojama, kaip turėtų, kad truko Vytauto laikų Lietuvos žemėlapiu, kad Vytis buvusi per menka ir atrodžiusi kaip antkapis ir t. t.

Dailininkas A. Valeška

Dėl tokių atsiliepimų, konsulų Daužvardžiui paprašius Valeškos įrengti lietuvišką paviljoną St. Paulio parodoje, dailininkas paminėjo keletą sąlygų, kurios buvo pažodžiui išdėstytos VIENYBĖJE. Valeškos nuomone, Lietuvos diplomatinė tarnyba turėtų aiškiai nusistatyti, kokia turėtų būti 'politinė' parodos dalis, kokios formos laikytis valstybiniuose ženkluose, kokia turėtų būti dalinama propagandinė medžiaga ir pan. Toji tarnyba turėtų imtis ir tam tikros atsakomybės už paviljoną ar skyriaus įrengimą ir savo autoritetu faktinius rengėjus apginti nuo niekuo nepagrįstų priekaištų.

Šių metų Chicago parodoje, kuri įvyks naujame specialiai parodom pastatytam už 35 milijonus dolerių centre, Valeška savo dekoratyvi-

nio meno studijai pasiėmė dvigubai didesnę patalpą — 450 kv. pėdų — negu būta pereitų metų Lietuvos paviljono (200 kv. pėdų), o konsulas Daužvardis, iš pradžių kreipėsis bendruomenę, kuri rūpinosi pereitų metų paviljonu ir propagandine medžiaga, ir gavęs iš ten neigiamą atsakymą, vėloka pradėjo 'visuomeninius' pokalbius, kurių pasėkoje Lietuvos inžinierių ir architektų sąjunga apsiėmė nešti šių metų parodoje Lietuvos paviljono įrengimo našta. Jam rezervota vėl tokio pat dydžio (200 kv. pėdų) vieta. Kas joje bus, tuo tarpu dar

neaišku, nors laiko pasiūko tiek nedaug — apie tris mėnesius — kad vargu kas gali būti specialiai tai parodai padaryta. Greičiausiai bus pasitenkinta atsitiktinai turimais daiktais. Būtų tikrai gaila, jei taip ir įvyks, nes, atrodo, inžinieriai ir architektai galėtų sukelti pakankamai lėšų geresniam pasirodymui.

A. Valeškos studijos parodai jau kuris laikas dirba 6 dailininkai. Studija reprezentuosis vitražais, keramika, mozaika ir medžio raižiniais. Kadangi savo kūrinius išstato tik lietuviai kūrėjai, savaime aišku, kad tai bus gera ir savito lietuviško meno reprezentacija. Tokiu būdu Lietuva, ar tiksliau jos dvasios kad ir netiesiogiai, bus atstovaujama dviem paviljonais. Reikia tikėtis, kad užgimusi konkurencijos dvasia, privers abiejų paviljonų rengėjus kiek pasitempti. Kas išeis, pamatysime vėliau.

ALTOs Čikagiškio skyriaus suruoštas Vasario 16 minėjimas perėitą sekmadienį Marijos aukšt. mokyklos salėje praėjo dideliu pasisekimu. Žmonių buvo apie 1,400, pagrindiniu kalbėtoju buvo republikonų kongresmanas Walter H. Judd. Dar kalbėjo konsulas Daužvardis ir ALTOS vykd. kom. vicepirmininkas E. Bartkus. Muzikinę dalį atliko M. Kriškauskienė, J. Vaznelis ir Dainavos ansamblis, palydimi A. Kučiūno.

VITRAŽAS

Dail. A. Valeška

A. Gulbinsko nuotrauka

Rašytojas Aloyzas Baronas, už romaną iš dienraščio Draugo gavęs 1000 dol., kalba įteikimo iškilmėse sausio 28 d., Chicagoje.

Sportas Chicagoje

Lietuvių Sporto Klubo Neries, mininio savo 5 metų gyvavimo sukaktį, valdyba: Z. Žilpūsnys, R. Vaičiūnis, A. Maskoliūnas, E. Šulaitis, Nuotraukoje nėra Z. Degučio, kuris padarė šią nuotrauką.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
Cafe
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

LIETUVIŲ VADOVAUJAMA ISTEIGTA 1924 M.

Schuyler Savings & Loan

ASSOCIATION OF KEARNY, NEW JERSEY

Nuo 1960 m. liepos 1 d. už sutaupas moka

4%

Be to, duoda paskolas namams, išrašo pašto perlaidas (money orderius), taupo pinigus Kalėdų šventėms (x-mas Club), skolina pinigus taupytojams, priima mokesčių už elektrą ir gazą.

Federal Savings and Loan Corporation narys
Julius Paknis, Prezidentas Petras Velevas, Sekretorius Juozas Belza, Izdininkas

- Iškirpk šią atkarpą ir siusk -
SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
24 Davis Ave., Kearny, N. J.

Clevelando lietuviai

J. Antanaitis

Kitame atspindy

Jau buvo minėta, kad dartinė Clevelando Altos valdyba šiemet Vasario 16 minėjimui paėmė kiek kitokią kryptį. Minėjimas praėjo vasario 12 d., taigi, dabar galima vertinti, kaip tas minėjimas praėjo.

Išvakarėse, vasario 11 d. miesto centre, Carter viešbutyje įvyko spaudos korespondencija, ir pagrindinio šventės kalbėtojo, Vliko pirmininko dr. A. Trimako pagerbimas. Tarp kitų, per 100 dalyvių, atsilankė amerikiečių ir lietuvių spaudos atstovų. Beje, pagal rengėjų numatytą programą, penktadienio vakare dr. Trimakas, Clevelando lietuvių Vasario 16 minėjimo progą turėjo pasirodymus televizijos ir radijo programose. Dorothy Fulheim televizijos kasdieninė programoje turėjo trumpą pasikalbėjimą. Tiesa, ji vengė kelti jautriųjų Lietuvos problemų, bet vis dėlto buvo palieštas sovietinis Lietuvos pavergimas ir pasiteirauti, ar tikima į Lietuvos išlaisvinimą, o taip pat, kas daroma Lietuvos išlaisvinimui atsiekti. Tenka pastebėti, kad klausimus dr. A. Trimakas visai neblogoi atsakė.

„Revoliucinis“ Vasario 16 minėjimo pasikeitimas (bent karkieno taip suprantamas) bene buvo tame, kad šiemet iškilmingom pamaldom pasirinkta ne viena kuri iš dviejų lietuviškų parapijų bažnyčių, o miesto centre esanti amerikiečių Sv. Jono katedra. Taigi, šiemet ne tik radijo, televizija, spauda, bet ir malda, pačioje Clevelando katedroje, Vasario 16 minėjimas buvo įtraukti ir amerikiečiai. Vien tik televizijoje pasikalbėjimo Lietuvos reikalais matę 250 tūkstančių žiūrovų...

Sako, kaip dėl to gerokai maištavo, kodėl apsilenkta ligšiolinės tvarkos — atsisakyta lietuviškos parapijos ir savos salės. Be abejo, buvo ir tokių, kurie Vasario 16 minėjimą norėtų

pravesti tik parapijinėse ribose. Jie to garso, kuris šiemet Vasario 16 minėjimo progą pasiekė amerikiečių visuomenę, ne labai norėtų suprasti. Ir dėl to nereikia stebėtis, nes ir Sv. Raštas išpėja, kad pasisekimas vieno sužadina pavydą kituose; „...kiekvienas darbas ir kiekvienas pasisekimas veiklume yra tik žmogaus pavydas savo artimui, t. y. pasisekimas vieno sužadina pavydą kituose...“ Sv. Raštas, Senojo Testamento 2-ji dalis, 240 psl., 1958 m. leid.)

Konkrečiai kalba, Clevelando lietuvių Altos valdybos suruoštą šiemetį Vasario 16 minėjimą viešai įvertino ir dr. Trimakas, jo garbei suruoštame priėmime. Jo žodžiais, šis Clevelando lietuvių Vasario 16 minėjimas yra toks, koks turėtų būti visose lietuvių kolonijose. Nes mūsų, lietuvių, uždavinys anksčiau, jo, yra tas, kad ir svetimame krašte gyvenami lejtume į to krašto visuomenę ir nuolat keltume tai, kas atsitiko su nepriklausoma Lietuva bei kokia padėtis dabar yra ten.

Ši, Clevelandiečių suruoštas dr. Trimakas pavadino stačiai pavyzdiniu. Girdi, štai kokių didelių rezultatų galima pasiekti kai ir ne dideliu skaičiumi žmonių.

Sv. Jono katedroj pamaldų prisirinko artipilniai lietuvių. Jų metu giedojo Čiurlionio ansamblis, vadovaujamas Mikulskio. Pamoksle taip pat buvo prisiminta Lietuvos pavergimas.

Tuoju po jų Sv. Jono kolegijos salėje įvyko iškilmingas posėdis kurį atidarė Altos pirmininkas adv. J. Smetona. Esminė jo dalis buvo senatoriaus F. J. Lausche kalba. Jis kalbėjo, palyginti, neilgai, kaip ir tinka tokiuose atvejuose, bet koncentruotai, klausytojus tarpais įaudindamas. Tarp kitko nubrėžė lietuvių tautos istoriją, jos praeitį, kalbą šių dienų jos likimą. Anot jo, ilgas amžius išgyvenusi tauta, kuri turi savitą kultūrą, papročius, seną kalbą, nuo amžių savo apgyventą teritoriją, — tokia tauta yra verta laisvam ir nepriklausomam gyvenimui. Tokią tautą, pasak Lauschės, neturi teisės sovietinis imperializmas laikyti pasigrobęs savo kolonialiniame pavergime. Jis čia perskaitė keturis punktus, kurių jis imsis Kongrese pavergtų tautų reikalui. Savo kalbą jis baigė Lietuvos partizano priesaika. Pabrėžė, kad ta priesaika turi būti ir kiekvieno išėivijos lietuvių, jeigu norime laisvos ir nepriklausomos Lietuvos.

Pirmuoju kalbėjęs Vliko pirmininkas dr. A. Trimakas Lietuvos išlaisvinimo viltis atrėmė į tris faktorius: 1. garbinga Lietuvos praeitis, 2. tautinės ir religinės tradicijos ir 3. tikėjimu į laisvę.

Vasario 16 minėjimą sekė ir į juosteles įrašė Amerikos Balso lietuvių skyriaus atstovas Pov. Labanauskas. J. Stempuzio vedama lietuvių radijo programa vasario 12 d. taip pat buvo pri-taikinta Vasario 16 minėjimui.

Clevelando lietuvių Vasario 16 minėjimas, šiemet įvyko vasario 12 d. Nuotraukoje garbės svečiai tarp rengėjų sv. Jono katedroje. Iš dešinės į kairę - advokatas Julius Smetona, senatorius F. J. Lausche, Vliko pirm. dr. Trimakas, P. Gruodis ir L. Leknickas.

Galvosukis dėl milijono dolerių

Maždaug prieš 5 — 6 metus bene pirmas St. Gabalis spaudoje iškėlė mintį, kad reikėtų lietuviams sudėti 1 milijono dolerių fondą, lietuviškai veiklai ateityje užtikrinti. Kiek vėliau tą mintį nuolat judino clevelandietis dr. Alg. Nasvytis, labiau ją konkretizuodamas LB ribose. Jo dėka LB Centro valdyboje atsirado Geležinio fondo sumanymas. Įvairiais atvejais tas sumanymas ten buvo svarstomas, o praėitų metų LB Tarybos suvažiavime Chicagoje buvo padarytas nutarimas, kad LB steigia Geležinį fondą (angliškai, Lithuanian Foundation), kurio kapitalas saugomas būsimai nepriklausomai Lietuvai, o to kapitalo procentai būtų skiriami lietuvių išėivijos švietimo, kultūros ir savitarpinės pagalbos tikslams. Fondo kapitalą investuoti ir už jį atsakyti pagal pasirašomą sutartį būtų pavedama vadiniams patikėtiniams.

LB, Centro valdyba šiomis dienomis priėmė ir paskelbė tokio Geležinio fondo statutą. Jame visų pirma nurodyta tokio fondo tikslas: sėkmingai lietuviškai veiklai JAV ilgiems laikams užtikrinti, remti ir tą veiklą plėsti nuolatiniomis pastoviomis pajamomis, sudaryti palankiausias sąlygas lietuviškam mecenatui aukoti stambesnes sumas lietuviybės reikalams, užtikrinti tų aukų nuolatinį efektą, garantuoti surinktų aukų kapitalo saugumą ir nepajudinamumą...

Reikia pastebėti, kad pastaruoju metu spaudoje, ypač Chicago DRAUGE, dažnai pasirodo straipsnių, svarstančių, kaip sudėti milijono dolerių fondą lietuviškiems reikalams. Dr. Razma iš Chi-

cagos pasirodė konkretesniu pasiūlymu; jis jau suradęs 30 aukotojų tokiam fondui po 1,000 dolerių, bet jo projektu, toks fondas turėtų būti ne LB priklausomybėje, o aukotojų valioje. Atsirado ir tokių entuziastų (A. Musteikis DRAUGE 40 Nr.), kurie siūlo steigti net du fondus — Ausinį kultūros ir geležinį fondą. Kol milijono dolerių fondos bent kiek realizuosis tikrovėje, be abejo, dar atsiras visokių projektų bei pasiūlymų. Juk anot patarlės, kas galva, tai razumas...

Kiek iš tikrųjų tokio lietuviško fondo sumanymas yra realus ir įgyvendinamas, apie tai teko pasikalbėti su vienu pirmųjų šio fondo iniciatorių dr. A. Nasvyčiu. Verta pastebėti, kad dr. Nasvytis savo profesijoje yra realistas, inžinierius, matematikos daktaras. Taigi ir šiame kiek fantastiniame sumanyme, bent šio meto aplinkybėse, kada organizacijų išdai tušti, o ir jų veikla mažėja, dr. Nasvyčio mintys atsiremia kiek tikresniame pagrinde, nei kai kurių kitų entuziastų.

Pradant Gabaliu ir baigiant dr. Razma, visų pasiūlymai baigiasi viena išvada: „Milijonas arba niekas!“ Tačiau dr. A. Nasvytis į tą sumanymą žiūri kiek praktiškiau. Būtent, jeigu toks fondas turės tinkamus pagrindus ir mūsų visuomenės platų pritarimą, tai jis augs ir mažesne suma pradėtas, galbūt pamažu, bet pastoviai. Kada fondas pasiekės milijoną dolerių, anot jo, reikėtų palikti ateičiai spręsti.

Kol nėra tokio pastovaus fondo, kurio tik nuošimčiai būtų naudojami lietuviškai veiklai, negalima tikėtis lietuvių mecenatų didesnių aukų

bei palikimų. Dr. Nasvyčio sako, čia reikėtų pasinaudoti amerikiečių patyrimais su „trust fondais“, kuriais vertėsi daugelis JAV kultūrinių bei švietimo institucijų. Esą, turbūt, nedaug kam žinoma, kad kasmet į šio krašto išdą įplaukia stambios pinigų sumos iš mirusių lietuvių palikimų, kurie nepaliko nei giminių nei testamentų. Taigi, mecenatų aukos ir palikimai sudarytų stambų fondo pajamų šaltinį. Antras pajamų šaltinis būtų amžini lietuvių bendruomenės narių įnašai, po 100 dol. Įnešusieji tokį vienkartinį mokesį būtų paliuosuojami nuo solidarumo mokesčio visam gyvenimui. Mūsų tikslas esąs, kad fondo aukotojai taptų dauguma tautiečių.

Bet dr. Nasvytis yra įsitikinimo, kad tokiame Geležinio fondo fondui tvarkyti nereikalinga atskira institucija, o jis turėtų veikti LB ribose. Panašia prasme ir priimtas LB Centro valdybos Geležinio fondo statusas. Tik atsižvelgiant į atsiliepiamus fondo reikalui, į jo pajamų skirstymo darbą įtraukti ir aukotojų atstovai.

Gal kam fondo idėja atrodo miglota, neaiški, sunkiai įgyvendinama. Tačiau yra visiems matomas faktas, kad lietuviškoji veikla šiame krašte silpnėja, kad ji dar labiau susilpnės ateinančiais dešimtmečiais. Mūsų kartos yra uždavinys, sako dr. Nasvytis, kaip galima ilgiau lietuviškąją veiklą užtikrinti. Geležinis fondas ir būtų laidas, kuris duotų veiklai medžiaginį pagrindą ne tik šių dienų lietuvių išėivijai, bet ir ateinančioms kartoms.

GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausias gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5835

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Gabalėlis iš dail. Valentino Ramonaičio kartūnų iš Lietuvos istorijos viduramžiuose, spausdintų venezueliečių spaudoje. (Gauta iš Alg. Gustaičio. Plačiau — 8 psl.)

ONA CHELEDEN, Philadelphijos Liberty Federal Savings & Loan Association vykdomoji viceprezidentė ir prieš tris metus atidarytos šios seniausios lietuvių finansinės įstaigos skyriaus vedėja. Liberty Federal skyrius, kuriam vadovauja Ona Cheleden, yra šiaurinėje Philadelphijos miesto dalyje — Stenton Ave. & Duval St. Skyrius, kaip ir centrinis Liberty Federal ofisas, pasakiškai greitai auga. Šiandien Liberty Federal skyrius jau turi apie 12 milijonų dolerių turto. Ona Cheleden laikoma viena iš gabiausių finansininkų Philadelphijoje. Šių metų balandžio 29 d. Liberty Federal, kuriam vadovauja Kazys S. Cheleden (yra jo prezidentas ir menadžeris) mini savo 60 metų sukaktį. Ryšium su šia sukaktimi, Liberty Federal ruošiasi specialiai minėjimo programai. Ona ir Kazys Cheledenai, be savo tiesioginių pareigų šioje daugiau kaip 46 milijonus turto turinčia Philadelphijos lietuvių institucija, taip pat aktyviai dalyvauja visos Amerikos lietuvių visuomenės veikime. Kadangi Liberty Federal dabar moka 4% metinių palūkanų, todėl kituose miestuose bei valstybėse gyvenantieji lietuviai taip pat raginami čia taupyti savo pinigus. Liberty Federal adresas: 202 N. Broad St., Philadelphia, Pa.

SPAUDOS PROBLEMAS:

PERSPAUSDINTA IŠ PEREITO NUMERIO

YLOS MAIŠE NEPASLĖPSI

Dirva purvais drabstė Vienybę už nusistebėjimą jos elgesiu su Raila. Dabar Raila praregėjo, kad čia kažkas neaiškaus ir stebisi kodėl skaitytojai kritikuoja jį, bet ne Gaidžiūną. Apie tai pats Raila pasarė Kanados laikrastyje.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Prieš kurį laiką VIENYBĖS lietuviškos Chicagos skyriuje pasirodė žinutė, kad čikagiškiai stebisi DIRVOS dėkingumu savo šului B. Railai, kuris pasireiškė Railą kritikuojančių "laiskų" paskelbimu DIRVA jį tai atsakė koliojimus. Girdi, aš esąs 'mauras', bet ne tas garsusis mauras, vadovavęs Venecijos kariuomenei, bet... dumb-las, vandens žalesa!

Iš DIRVOS vapoliojimų reikėjo suprasti, kad skaitytojų laiškaai jį to laikraščio puslapius patenka automatiškai, visai be redakcijos žinios, ir niekinanti kritika nėsanti, grubiai tariant, spyriai jį Railos užpakalį, bet tik draugiški patakšnojimai per petį: honoraras "a la Dirva". Aš nežinau, ar kas nors patikėjo tokiu aiškinimu, tačiau, atrodo, pats Raila kurį laiką dar bandė panašiai tikėti. Bet tiesos, kaip ylos maiše, nepaslėpsi — ji vis tiek kada nors kur nors turi išlįsti. Taip buvo ir šiame atsitikime.

Ilgai kentęs Bronys Raila š.m. vasario 1d. staiga graudžiai pravirko J. Kardelio Montreolio Nepriklausomos Lietuvos puslapiuose. Ilgokame, bet smagiakaitomame, kaip paprastai, straipsnyje "Apie tuos, kurie rašo ir apie save, Raila aiškina sau ir kitiems, kodėl gi jo straipsniai netinka DIRVAI. Jis skundžiasi, kad jo akimirky kronika, kurioje jis bandęs rimtai pasiaiškinti dėl jam daromų priekaištų, DIRVOS redaktoriaus nebuvusi paskelbta. O ten tarp kitko Raila konstatavęs:

"Kai kartą rašydama lietuviško žurnalizmo reikalais pastebėjau, kad Amerikos lietuviai laikraštiniškai dirba labai sunkiomis sąlygomis ir už tai yra labai menkai arba nieku neatlyginami, tai DIRVA tuoj paskelbė vieno skaitytojo laišką, kad už spausdinimą tokių rašinių, kaip mano kronikos, ne iš laikraščio galėčiau laukti kokio atlyginimo, o tik greičiau dar turėčiau jam primokėti už malonę."

Po to ir pačiam Railai, atrodo, atsivėrė akys, jis ne tik nenusiuntė pinigų Gaidžiūnui už ankstyvėsių kronikų atspausdinimą, bet net išdrįso pasiteisinti, kad Dirvoje yra dar

ilgesnių straipsnių, kurie eina savaitėmis ir mėnesiais. Be to ir paties Gaidžiūno vedamieji esą nuobodūs, nes, "nors ir išskaldyti atskirais gabalais, bet liečia amžinai tas pačias temas", o lietuviai iš esmės mėgstą ilgus daiktus, kaip pvz. kelionės, jau nekalbant apie kalbas įvairiuose parengimuose ir pobūviuose. Gale Raila rezignuojančiai pareiškia, kad jei DIRVOS skaitytojai nori, jog žurnalistas jiems išdėstytų problemą per tris minutes ir dar tuo pat metu suteiktų pramogą, tai jis pilnai sutinkas, kad jų daugumai nemokas, negalys ir nenorės rašyti. Girdi,

"Jūs man, persikošėjusiam vilkui, daug padėjote atitrinti akis. Man irgi vilioja įvairios kitokios pramogos — ilgos kelionės, ilgos kalbos ir net ilgi straipsniai."

Čia atsitiko, bet vis dėlto nepadarė tiesios išvados iš jam žinomų faktų. Be reikalo jis kalba apie Dirvos 'skaitytojų daugumą'. Reikalas sukasi ne apie 'skaitytojų daugumą' nuomonę, bet apie redaktoriaus norą kažkodėl sunteikti savo šviesiausią bendradarbį. Tą jis atlieka 'skaitytojų laiškais'. Metodas toks keistas, kad apie jį buvo verta trumpai paminėti ir VIENYBEJE. Kad tai tiesa, manau, dabar jau niekam negali būti abejonių.

IŠĖJO NAUJAS KARIO NUMERIS

Jau išėjo iš spaudos naujas Kario 2 nr. (vasario mėn.) Šiame numeryje idėti šie rašiniai: P. Dirko - Didžiosios dienos išvakarėse. A. Budreckio - D. L. K. Algirdo žygiai Maskvon 1368 - 1372 m. Ltn. A. Alksninio - Tolimuose Rytuose (JAV jūrų leitenanto lietuvių išpūdziai). J. Baubljo Geležinkelių būrys Vilniaus kryptimi. A. Dimo - Lietuvos Valst. Operai 40 metų. V. Širvydo - Senovės Lietuva. J. Skardžio - Dujos ir bakteriologiniai ginklai. Saulės - Vasario 16. Karinės žinios. Iš lenkų karo atstovo plk. L. Mitklevičiaus Kauno atsiminimų 1938 ir 1939 metais. Prof. S. Dirmanto - Kodėl ramovėnai leidžia anglų kalba istoriko dr. K. Jurgėlos Zalgirį. J. Vėgelio - Pranašystės, karai ir gyvenimas. Be to, idėta ir kitokios medžiagos.

SENSATIONAL DISCOUNT SALE

DIDŽIAUSIAS ĮVAIRIŲ BALDŲ PASIRINKIMAS

Cypress Bedding & Mattress Co.

3427 FULTON ST.

BROOKLYN, N.Y.

TELEFONAS APPLGATE 7-8802

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7257

Dabar

(Atkelta iš 1 psl.)

Ar Vienybė, dabar besiruošianti savo deimantinio jubiliejaus iškilmėms, kartais, nebus užbėgusi istorijai už akių? Aš turiu galvoje visos Amerikos lietuvių spaudos istoriją.

Pavyzdžiui, 1886 m. kovo 24 d. Vienybė Lietuvninkų savo skaitytojams, kurie ją skaitydavo, bet, kaip ir šiais laikais, matyt, ne visada su ja atsiskaitydavo, išspausdino tokį pamokslą:

"Numirė laikraščio redaktorius. Jo dūšia nuklydo į tą vietą, kur verksmas ir dantų griežimas. Su baime redaktorius paklabino į vartus. Pasirūdė pragaro valdytojas savo balsume ir, ugninėmis akis pažiūrėjęs į vargšą redaktorių, tarė: perilgai tu žemėje buvai persekiojamas savo skaitytojų. Tavo laikraštis kaštavo tik du dolerius ant metų, o vienok džiuvino tau galvą tie, kurie dykai jį skaitė, arba sakė, kad perbrangu. Išleisti jį kas savaitę tau daug pinigų kaštuodavo. Skaitytojai, kurie buvo užsimokėję, nuolat rūgodavo, kad tu jiems neduodi geresnių naujienų. Tikrai tau buvo pragaras žemėje. Traukis šalin iš čia. Tavo vieta danguje. Tu visą gyvenimą ėjai siauru erškėčių taku. O uždareis vartus prieš pat redaktoriaus nosį, velnias sau murrmėjo: to dar mums reikėjo. Visi skaitytojai, kurie yra skolingi už laikraštį, tupi čia, o jei dar jį išleisčiau, tai jau nė pragare nebūtų vietos atilsiui."

Vilniaus ŠVYTURYS šių metų sausio 15 dienos numeryje išdėjo Lumumbos nuotrauką su tokia parašte:

"Nepriklausomybės niekas neduoda, o ir iškovotą imperia listai stengiasi atimti. Kariniame Motubu galvažudžių sunkvežimyje, pakeliui iš Luluaburgo į Leopoldvillį, taip buvo pervežamas teisėtas Kongo respublikos vyriausybės vadovas Patris Lumumba. Jo rankos rurištos, tačiau minties ir steklių nesurišti. Kolonizatoriai ir jų samdiniai trokšta kovotojo už savo šalies nepriklausomybę mirties, tačiau kovos už laisvę idėjos niekas neištengia numarinti."

Matote, kaip mūsų draugai Vilniuje, su kuriais mes dabar "bendradarbiaujame", teisingai galvoja. Tik reikėtų, kad jie, vietoj Kongo, rašytų apie Lietuvą, jos nepriklausomybę...

Bravo, draugai! "Kovos už laisvę idėjos niekas neištengs numarinti."

Lietuva, kaip ir Afrikos tautos, anksčiau ar vėliau bus nepriklausoma.

VIENYBĖ, 1886, II, 10

Uzgime tas jaunas rasztelis wardu Wienibe tarpe lietuwninku, tejp kajp uztekejo tykra zwai-gzde, kuri sawo szwiesa kitas perauksztis, ir wysa czesa wajkszczios keliu tejsybes ne-

DEIMANTINIO FONDO RĖMĖJAI

K. Kraučiušas	25.00
New York, N. Y.	
J. Shapolas	25.00
Maspeth, N. Y.	
A. Česlauskas	20.00
Woodhaven, N. Y.	
J. Krunklys	10.00
Brooklyn, N. Y.	
P. P. Jaras	5.00
Baltimore, Md.	
J. Montvila	3.00
Brooklyn, N. Y.	
V. Vizgirda	3.00
Dorchester, Mass.	
J. Černius	3.00
Maspeth, N. Y.	
V. Grajauskas	3.00
Cliffside, N. J.	

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

sziodama ing namus Wienibe ir sutikima.

Su druta szyrdze, ir ne perlauzia wale storawosimes but inpedzejs giaro artojaus, kurys suimdamas zagre in rankas, nesidajro, o storawojasi waga ligiai ir tiesiog nuwest.

3 praeities Tavo sūnūs...

Rudos kajme, pas Gізus, gасpadoriu Weloniszki uzdegie. Szunimis sulujus, iszejo lauk paziureti. Twartas jau pradeda diagt, ale uzgiesino ir su szunimis pradėjo witis szlaktadari. Tuom tarpu atsigrzyta, žiuri jau kluonas uzsyeme, wysy jawaj, kurie buwo, sudegie, o tajposgi paszaras.

Apie Bardauckus, Balsupius, Geisteriszkis jauniejie isz galwos ejna. Tury apsyrinkia sau jenarolus ir wyresniuosius, kurie juos waldo... Tai kokius mias turyme broliūs. Storawokimes mias mokitis iszminties, bjaurekimes tokejs darbajs. Taj ta wyska padare maskoliszka walnista.

VIENYBĖ, 1886 M.

Ar verta Chruščiova gąsdinti išvirkščiais kailiniais?

Viktoras Žyly

Prieš 40 metų mano paraprijų buvo du garsūs žmonės: grytelininkė Apolonija ir caro armijos sanitaru tarnavęs Motiejus.

Teta Apolonija, iš kamine kabėjusio kumpio saustelėjimų ir rasojų, nuostabiai išpranašaudavo oro atmainas.

Motiejus, vadintas daktaru, stebuklingai gydydavo šunvotas, gumbus, galvos kaltūną.

Abu buvo kuklūs. Parapijos senmergės prašoma išpranašauti apie būsimą jaunikį, Apolonija atreždavo: "Tie, kurie galėjo tave vesti — išmirė, o jauni dar nepriaugo. Klausk apie orą — bus kalba."

"Daktaras" Motiejus kviečiamas prie sunkesne liga sergančio ligonio sakydavo: "Ant operacijų nesu mokslo išėjęs. Vežkit ligonį į Rygą."

Didelis jų kuklumas jiems neteikė nei pinigų, nei kitokios naudos. Patarimus duodavo tik prašomi.

Kitaip išelviyoje. Kuklumas tapo rečiau sutinkama dorybė.

Apie nekuklius daktarus ir pranašus

Vieną tokį nekuklų "daktarą" užtikau Dirvos puslapiuose. Ne galvos kaltūną jis gydo, ne. Rašo "receptus" — kās ir kaip turėtų šturmuoti Laisvosios Europos Radijo tvirtovę, kokia radijo programa ruošina į okupuotą Lietuvą, kokie "radijo profesoriai" galėtų, jo žodžiais, — "pasisakyti dėl galmų transliacijų plotmės, apimtys ir technišky organizavimo reikalavimų".

Tiesa, reikalas svarbus. Norinčių kalbėti į Lietuvą daug. Tad nenuostabu, jei p. Žymantas panorą būti šalies karvedybos generolu ir visokių radijo ligų daktaru.

Kad radijo ligas reikia gydyti atsargiai, švelniai ir sumaniai, visi sutinkame. Bet tenka abejoti naujojo radijo "daktaro" receptų verte ypač, kai jo praktikavimosi metas buvo trumpas ir stažas įgytas manikiuro — padikiuro kabinoje.

Popieriniais skėčiais dangstantis...

S. Žymantas savo mokslą bando dengti Amerikos Balse dirbusių bei dirbančių p.p. Laučkos, dr. Dambravos, prof. dr. Padalio pavardėmis. Jo galva, je esą nuostabūs radijo reikalų žinovai ir mokovai; jų "laboratorijoje" ir jam tekę dirbti.

Kiek žinoma, jie visi yra padorūs Amerikos lietuviai, sielojosi pavergt. Lietuvos byla, myli šeimos gyvenimą, vaikų, nuolankūs savo viršūninkams ir meilūs pavaldiniams.

Bet kuo bus jie nusikaltę S. Žymantui, kal emė juos išjuokti — visuomeni pristatyti, kaip radijo programos specialistus, konsultantus, Amerikos Balsan jie atėjo be jokių stebuklingų kurpaičių. Atėjo, kad kitų anais metais nebuvo. O jei kuris ir atsirado — neturėjo Amerikos pilietybės, nemokėjo anglų kalbos.

Kalbant apie stebuklus, žemėje paskutinis stebuklas buvo, kai Petras su Velniu lošė kortom ir iš kortų kaladės ištraukė penktąjį tūzą. Velnias nusispiovė ir nuėjo Gethsmano sodo pakraštį prigulti. Po Petro parodyto stebuklo, dar dr. Dambrava yra bandęs maišų pagauti vėją, bet žiūrovali jo stebuklo nepripažino...

Visiems gerai yra žinomas faktas, kad be veikusio Amerikos Balso Miunchene, buvo ir šlandien veikia AB-as Washingtone, kurio programos, kiek leido varžtai, buvo lygiavertės Miunchenui. AB-sas Miunchene turėjo tik tas pirmenybes, kad buvo arčiau Lietuvos, labiau bazavosi informacija apie Europos lykius, lengvai galėjo sekti okupanto radiją, skubiai gaudavo Vilniuje leidžiamą pavergėjo spaudą.

Bandytas verstis mistifikacija, girdi, tik Miunchene veikęs balsas patikęs klausytojams ir nutylėjimas apie AB-so Washingtono programų efektyvumą, nerodo, kad p. Žymantas suvoktų šlandienines radijo ligų plonybes...

Padavimai ir tikrovė

Sukurti padavimai apie AB-są Miunchene turi kilmės "metrikas". Pav. prof. dr. Padaliui gavus paskyrimą dirbti Miunchene ir ilgiau užsibuvus Amerikoje, jo bičiuliai spaudoje spėjo pagarsinti, girdi, Padaliui vadovaujant AB-so programa Miuncheno pagerėjusi, susilaukusi okupanto reakcijos. Tad štai, kaip kartais klausinyje surandama uknolisi

Yra ir kitas pavyzdys. Kai iš Lietuvos į Vakarus prastveržė du lietuviai — Bakanas ir Mironas ir AB-sas paskelbė jų pareiškimus, p. Žymantas, suteiktame p. Gedgaudui pasikalbėjime, išjuokė AB-są Europoje, girdi, pareiškimai kenkia rezistencijai.

Buvo ir kitokių p. Žymanto padarytų prieš AB-są pasisakymų...

Kitaip jis prašeko padavęs AB-sui prašymą gauti darbą. Europos Lietuvių pripasakojo tokių padavimų, kuriais, tur būt, nepatikėjo nė patys AB-so bendradarbiai.

Radijo misija ir misionieriai...

Aiškindamas Dirvos puslapiuose AB-so Miunchene rodytus "stebuklus", p. Žymantas teigia, kad Radiofono vadovai p.p. Laučka ir Padalis tikėję "Vakarų radijo misija Lietuvai", darbus dirbę "retu atsivairumu ir giliu pareiškumu".

Kam visi tie juokai šlandien reikalingi. Ne jau būtų kam prireikę senoms naginėms įkloti? Juk tai yra splūvis AB-so Washingtono bendradarbiams.

Pono Žymanto vertinimus perskaičius, atsiminiau vieno departamento direktoriaus, buvusio jo tarnaitel, išduotą rekomendaciją: "Ji visus darbus dirbo sąžiningai. Buvo at-

(Nukelta į 14 psl.)

Mums rašo:

Skaitydamos D. Nargelevičiaus atsiminimus apie 17 gruodžio perversmą, randu netikslumų. Šiuo atveju norėčiau parašyti apie juos ką galiu paremti dokumentais. Vienybės vasario mėn. 10 d. numeryje yra stambiom raldėm parašyta: "Seimo nariai net neprotestavo."

Nežinia, kokį protestą veiksmą turėjo galvoje vėlonis Nargelevičius. Tačiau dokumentai rodo ką kita. Žemiau patiekiu ištrauką iš Lietuvos III seimo, II sesijos 63 posėdžio, įvykusio 1926 m. gruodžio 16 d. stenogramos, kuri prasideda atstovo M. Krupavičiaus kalbos paskutinėmis eilutėmis: "Tai kas buvo kalbėta dėl žemės reformos tikslingumo ir jos įtakos mūsų ekonominei padėčiai pono Smetonos ir pono Valdemaro, yra nepamatuotos kalbos. Čia ponas Žemės Ūkio Ministeris atsakė pilnai... (kalbėtojas nutraukia kalbą. Posėdžių salėn pro duris prie Prezidiumo stalo įeina keli karininkai. Vienas karininkų pareiškia: Gerbiamas Seimas, duotas įsakymas išsklirstyti! Visi atstovai, Seimo Pirmininkas dr. J. Stau-

gaitis ir posėdyje pirmininkavęs Kairys sustoja. Pauza.) Pirmininkaujantis Kairys. Atsiprašau, kieno vardu tamsta įsakymus duodi? Karininkas. Diktatoriaus vardu. Pirmininkaujantis. Kokio diktatoriaus? Karininkas. Mums žinoti Pirmininkaujantis. Ar tamsta žinai kurioje vietoje tamsta esi? Prašau apleisti salę. Karininkas. Duodu dvi minutes laiko. (Seimo atstovų tarpe kyla nerimas. Pauza. Girdisi balsai atstovų tarpe: "Tegul Prezidiumas ką nors daro!") Pirmininkaujantis. (kreipdamasis į karininkus) Gal tams tos malonėsit apleisti salę, kad seimas galėtų susitarti? Karininkas. Ne. (atsisukęs į karininkus) Ar apsupot? (iš karininkų: "Taip". Pauza.) Pirmininkaujantis. Skelbiu Seimo posėdį pasibaigus. Sekamas bus suauktas pranešimu (3 val. 43 min. gruodžio mėn. 17 d. Atstovai sklirstosi apleisdami salę.)

ANT. GRUZDYS
New Haven, Conn.
Tikėdamas, Lietuvišku nuosirdumu per Darbininko lei-

dėjus pasiūčiau jų redakcijai žemiau sekančią laišką, kartu pridėdamas prierašą, kad norėčiau be svetintaučių pagalbos išsiaiškinti kas yra "lietuviškoji linija", kas turi mandatą ją nustatyti, kas sutiktų teisme atsakyti "aliuzijas į piniginę paramą rubliais", kas skatina boikotuoti lietuvius kūrėjus dailininkus darančius parodas mano vedamoj galerijoj. Per savaitę Darbininko redaktoriaus neatsiliepęs, maloniai prašau šį laišką paskelbti. Gerb. Darbininko redakcija: Apgaldestauju jog laiko stoka neleidto iki šioliai Darbininko puslapiuose išsamiau pasiaiškinti kokia yra toji lietuviškoji linija, dabar gandy ir pletky formoj, išsiauksis lietuviškoj spaudoj tiek komentary, bereikalingo erzelio. Iš tikro, kuris iš mūsų turime mandatą spręsti "absoliučiai, nepakeičiamai ir vieninteliai teisingai lietuvišką liniją"? Ar nereikėtų kėty po 20 metų bandymų ir patyrimo pragmatiskiau svarstyti prigimtosios tautos likimą? Mokytis, kad ir iš ty-

VIENYBĖ, 1961 m. vasario 24 d.

Neužteko paskelbti, kad Lietuva nepriklausoma...

Buvusio Lietuvos Tarybos generalinio sekretoriaus dr. Jurgio Šaulio atsiminimai

apie kovą su vokiečiais dėl pirmosios vyriausybės sudarymo

Tėsinys

Baronas Roppas lošęs ligišiol Lietuvos patrioto rolę, parodė tikrąjį savo prieš Lietuvą nukreiptą veidą...

Visus vokiečių malkontentus nuramino pagaliau prof. Voldemaras, patėpdamas jiems kaip medum savo pasaka iš senovės Romos istorijos. Pritaikydamas jos prasmę dabarties laikams, palygino jis Vokietiją į saulę, aplink kurią girdi, sukasi planetos, mažosios valstybės. Šita jo papasakotoji alegorija ištrigo man į galvą: kaip paskui pasirodė, tai buvo ir tikrasis politinis jo nusistatymas Vokiečių atžvilgiu.

Prieš apleisdama Berlyną, L. Tarybos delegacija su L. Tarybos pirmininku A. Smetona priešakyje nusiuntė tą pat pripažinimo iškilmų dieną iš Valstybės Operos Berlyne, kur buvo delegacija vakare pakviesta, mandagumo telegramą Vokiečių kaizeriui su padėka už Lietuvos nepriklausomybės pripažinimą. Grįžus Vilniui, buvo gautas iš kaizerio pro okupacinę vyriausybę atsakymas su padėka už atsiųstą telegramą ir kartu su linkėjimais Lietuvos adresu.

Jei kas laukė, kad po Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo iš Vokiečių pusės, prasidės L. Tarybai naujos geresnės sąlygos tolesniam darbu ir kad santykiai tarp L. Tarybos ir okupacinės vyriausybės bei Vokiečių Reicho ims keistis geron pusėn, tas turėjo greit įsitikinti, kad tai buvo tuščios svajonės.

Zinoma, L. Tarybos delegacijos grįžtant niekas Vilniuje su jokiomis iškilmėmis nelaukė, kaip tvirtino mums reichskanzleris. Tai buvo tik pretekstas neduoti delegacijai progos kalbėtis su reichskanzleriu ir skubiai grąžinti ją atgal iš Berlyno.

Jei Reicho vyriausybė, apytovų verčiama, buvo priversta pareikšti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo pripažinimą, tai daryti kurių nors išvadų iš to savo pripažinimo akto ji visai nemanė. Priešingai, savo veiksmais ji, po militarinių veiksmų įtaka, visa darė duoti mums pajauti, kad ji su tuo pripažinimo aktu nesiskaito.

Pirmiausia pažymėtina, kaip Vokiečių okupacinės vyriausybės buvo traktuojami patys L. Tarybos nariai.

Dar 1917 metais, po L. Tarybos išrinkimo, man buvo suteiktas, kaip L. Tarybos prezidiumo nariui, laisvas susisiekimas su Berlynu; Po vasario 16 d. deklaracijos pravedimo, kurio vienu iš kaltininkų laikė mane okupacinė vyriausybė, tasai susisiekimas man buvo toliau griežtai draudžiamas.

Prieš grįžtant iš Berlyno po 1918 m. kovo 23 d. akto paskelbimo iškilmų, mudviem su A. Smetona buvo A. Amte (Vok. Užs. Reik. Ministerijoje) p. Nadolny pareikšta, kad po Velykų L. Tarybos delegacija galėsianti be kliūčių atvykti Berlynan, jei turėsianti reikalą. Kai betgi L. Tarybos prezidiumas ėmė, grįžęs iš Berlyno pakartotinai daryti žygių leisti nuvykti Berlynan tai L. Tarybos, tai Bažnyčios reikalais (vakuojančio Vilniaus vyskupo reikalui), gaudavo arba neigiamus atsakymus arba buvo maitinamas tolimesnėmis viltimis, kurių išpildymas vis buvo atidėlojamas. Faktinai L. Tarybai kelias Berlynan ar pas Nuncijų Bavarijon buvo uždarytas.

Krašte savo ruožtu ėjo toliau tikras vokiečių siautimas ir savallavimas. Pirmiausia, rekvizicijos ėmė darytis vis sunkesnės ir griežtesnės. Į žmonių nusiskundimus vokiečių žandarai su pasityčiojimu nurodinėjo, kad tai, girdi, daroma esą su L. Tarybos sutikimu. L. Tarybos teikiama raštai ar Vokiečių reichskanzleriui ar pačiai okupacinei vyriausybei su reikalavimais sunormuoti rekvizicijas ir pašalinti griežtumus (priedavo prie to, kad žmonėms atimdavo pasakutines karves) nieko negalėjo padėti.

Kai sudarytoji prie L. Tarybos Skundų Komisija nurodinėjo okupacinei vyriausybei tiesiai faktus apie neleistinus vietos organų pasielgimus su žmonėmis, tai visdėlto retai išeidavo kas

Lietuviai, išėję iš bolševikų kalėjimo: Lietuvos Tarybos nariai ir kartu su jais buvusieji kalėjime mokiniai ateitininkai (1918 m.)

gera iš to, o nekartą pasiskundusiems tekdavo net nukentėti.

Krašte ėjo kaip ėjęs griežtas Lietuvos miškų naikinimas ir miško medžiagos gabenimas į Vokietiją.

Susisiekimas krašte buvo visais būdais sunkinamas, gi susisiekimas tarp apskričių bei leidimo buvo draudžiamas ir baudžiamas, tik jis 1918 m. rudenio buvo pagaliau leistas, kai ėmė masėmis grįžti pabėgėliai iš Rusijos.

Lietuvos liaudies mokyklos, kiek jų buvo leista, buvo ir toliau, net po Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo vokiečinamos: vokiečių kalba brukama į jas kaip privalomoji. Kai Lietuvos Tarybos pirmininkas atskiru raštu pasiskundė dėl to Vyriausiam Rytų Karo Vadui ir nurodė į tą faktą kaip anomaliją po Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo, tai jam buvo iš to Vado štabo atsakyta, kaip ir su pasityčiojimu, kad tai esą

daroma, girdi, pačios Lietuvos naudai...

Kai, Rusijai sugriuvus, įvyko ten komunistinis perversmas ir prasidėjo teroras ir chaotiniai santykiai, ėmė veržtis atgal mūsų karo pabėgėliai iš Rusijos. Reikėjo tą grįžimą organizuoti. Todėl L. Taryba paskyrė tam atskirą komisiją su A. Stulginskiu priešakyje tiems pabėgėliams ir karo belaisviams grąžinti. Ji siuntinėjo į tam tikrus pasienio ar pafrončio punktus savo įgaliotinius. Ir tas darbas buvo vokiečių organų varžomas ir trukdomas. Reikėjo nugalėti daug sunkenybių.

Taip tas darbas, taip kiti L. Taryboje pagyvėję darbai (rengimas būsimos administracijos, švietimo ir kitų krašto tvarkymo planų) reikalavo nemaža lėšų. Todėl L. Tarybos prezidiumas pakartotinai kreipėsi į okupacinę vyriausybę, reikalaujamas paskirti iš krašto pajamų tam tikrą sumą L. Tarybos biudžetui sutvarkyti.

Pradžiai buvo 1918 m. birželio 6 d. reikalauta numatyti bent vieną milijoną mk., o einamoms išlaidoms padengti paskirti avanso. Į tai ilgai nebuvo gauta jokio atsakymo.

Kartu teko nesantaikos tarp L. Tarybos ir okupacinių organų metu pastebėti kaikurių simptomų, kurie vertė mus prie dar didesnio budrumo mūsų santykiuose su vokiečiais, kurie ėmė aiškiai kasintis prieš visus mūsų ligišiolinius susitarimus ir prieš savo pačių aktą, pripažinusį Lietuvos nepriklausomybę.

L. Tarybos posėdžiuose 1918 m. balandžio mėnesį buvo plačiai aptariamas Vokiečių agento Al. Ertelio, Lietuvos dvarininko, ir kitų agentų, tarp kito ko ir vieno barono Roppo giminaičio, su okupacinės vyriausybės palaikymu ir pagalba plačiai išvystyta agitacija ir propaganda už Lietuvos personalinę uniją su Prūsais.

Pabaiga sekančiame numeryje

Mums rašo:

(Atkelta iš 6 psl.)

pačių amerikiečių tolerantiskumo žmogaus teisėms, nuomonėms, laisvėms?

Mėgstame cituoti poeto Aisčio sielvartą posmu "Vienas kraujo lašas būt tave nuplovęs..." Nelaimė to kraujo Lietuvoj karo metu buvo pralėta tik jau nemažai ir toli gražu lietuvių vardo jis nenuplovė. Tās pats Jonas Aistis "Likimo giesmėj" turi ir kitus posmus:

"O smarki ir smulki, pavydi ir kerštinga
Liejai savo tulžį ant savęs pačios,
Ir narse apakus, kryžkelių ir vinglių,
Nematei, kai savo ateities karčios!"

Darbininko spaudos apžvalgoje rūpestingai cituojami ir komentuojami puollmai prieš mano pareikštas ir nepareikštas, supras tas ir nesupras tas mintis, dažnai prieš mano asmenį, net tuo atveju, kada net Darbininko redaktorius nuomone Naujienų bulvarinės formos rašinių pasi-

rašytam inicialais "T. J." jis "gudriai" nutylėtas.

Darbininko redakcija užpraėjusią savaitę išspausdinus kitas mano prisijustas žinutes apie dailininkus ir parodas sąmoningai (?) išleido žinią apie bostoniško dailininko Viktoro Vizgirdos parodą mano vedamoj galerijoj Great Necke. Pirmoj eilėj tai skriauda lietuviui dailininkui, kuris nebudamas pūgų ir pavojų New Yorko lietuviams, skubinosi parodyti savo pastaruosius kūrybinius atsiekimus ir palaikyti lietuviuose taip svarbų kultūrinį ryšį.

Darbininko spaudos apžvalgoje iš Dirvos buvo cituojamas St. Žymantas, taip laisvu stillumi puolęs visus tuos, kurie manė, kad laikas atėjęs įieškoti būdų bendrauti su tautiečiais tėvynėj. Neteko matyti Darbininko apžvalgoj nei vienos kitokios nuomonės. Nei vieno laiško iš Lietuvos kur būtų pritariama. O tokių pasisakymų yra. Nelaimė betgi tame, kad mūsų jaunieji, vietoj pasisakę už laisvą minčių lietuviuose pasikeitimą, dažniausiai tik ran-

ka numoja į visą lietuvišką spaudą, lietuviškąjį gyvenimą.

A. ŠALČIUS
Great Neck, L. I.

Nėra ko taip girtis baro "kultūra"

Intelektualiniu atžvilgiu Clevelando lietuvių kolonija yra viena pajėgiausių, nors ir ne pati didžiausia JA Valstybėse. Čia veikia LB Centro valdyba, Čiurlionio ansamblis (ko neturi kitos kolonijos), dvi LB apylinkės, visa eilė politinių, visuomeninių bei kitokių organizacijų.

Bet... visi kultūrininkai ir kultūrinės organizacijos išsėkitės ramybėje, nes kultūrinėje veikloje pirmu smūiku užgroja ... lietuvių klubas. DIRVOŠ 19 nr. skaitome E. K. (arnėno) informaciją, kad nauja lietuvių Salės ir Piličių Klubu vadovybė, tarp kitko, numato "klubo vardu eilę kultūrinių

parengimų surengti, šių metų klubo narių gegužinę pavers-ti Clevelando lietuvių kolonijos kultūrinio įvykiu, gal net gražuolės rinkimus pravedant, duodant specialę meninę programą".

Clevelando lietuvių klubas žinomas kaip sėkmingai varą baro biznį ir visą dėmesį į jį nukreipęs. Dabartinės ir buvusios valdybų dauguma narių, išskyrus gal vieną - kitą, nei turi supratimo apie kultūrinį darbą, nei kitokio noro, kaip iš baro išspausti ko daugiau pelno, nors ir ne visuomet pavyzdinga tvarka. Užuoť besireklamavus dideliais kultūriniais užsimojimais, pagal dažną E. Karnėno fantaziją DIRVOJE, geriau, kad klubo vadovybė pasirūpintų tuo, jog pačiame jos prižiūrimame bare būtų kultūringesnė tvarka! Esu susipažinęs su kitų kolonijų lietuvių klubais, ir galiu pasakyti, kad iš jų Clevelando lietuvių klubas daug ko galėtų pasimokyti, nors anų vadovybės taip garsiai nesireklamuoja savo kultūriniais ir kitokiais užsimojimais.

Užuot besipiršus su savo baro "kultūra", jei klubo vadovybei tikrai rūpi kultūrinio darbo Clevelande pagyvinimas, tai ji geriau to gali atsiekti stipriau piniginiai paremdama čia veikiančias kultūrinės organizacijas. Juk klubo baras daro didelę apyvartą, taigi ir gražaus pelno turi. Tos dažnos E. Karnėno "garžbylės" DIRVOJE apie klubo veiklą, atrodo, turi tikslu nukreipti clevelandiečių dėmesį nuo to pelno, be to, kultūros vardu pasireklamuoti, kad "poilsį praleistų visi tarp savųjų klube".

V. Sm.
Cleveland, Ohio

Siunčiu pora skatinių Vienybės jubiliejaus proga. Be to, mane sužavėjo vasario 10 d. "Dabar". Pagaliau atsirado žmogus, kuris drąsiai pirštu parodė smurtininkus, terorizuojančius asmenis vien dėl savo nuomonės pareiškimo, kas, berods, yra viena iš pagrindinių JAV konstitucijos laisvių.

S. P. Stamford, Conn.

D. Nargelevičius

Jei tautininkų organo vedamajame palyginti santūriai kritikuoji mūsų politinio gyvenimo praeitis, tai tame pačiame numeryje paskelbtas V. Gustainio straipsnis "Pagalvokime" yra neabejotinas mūsų parlamentinio režimo, konstitucijos ir partijų nekrologas.

"Atstatydamis nepriklausomos Lietuvos valstybę, — rašo Gustainis, — mes buvome priversti tuojau duoti jai politinio susitvarkymo nuostatus, kurių ribose galėtų valstybės gyvenimas toliau plėstis..."

Niekas netvirtins, kad mūsų politinį gyvenimą lydi sveiki reiškiniai. Kad ir tos visos liūdnos priežastys, kurios privedė mūsų kraštą prie radikalaus gydymo, parodo, jog ligšiolinis mūsų politinio gyvenimo sutvarkymas nebuvo sveikas.

Ir kaip jis galėtų būti sveikas, kada jį imasi gydyti tam darbu nelabai tikę asmenys — mūsų politinės partijos, daugiau žiūrindamos savo centrų komitetų naudai, bet ne valstybės labo? (Būdinga, kad išimtis nedaroma ir krikščionių blokui. Visi pabraukimai mano. D. N.)

Pagalvokime, kokių būdu ir kurtais motyvais dabartiniame mūsų seime yra pusdešimtos frakcijos, arba dešimtos partijų? Kokius reikalus iš tikrųjų gina mūsų gausingosios partijos? Ar Lietuvos gyventojai yra susiskirstę taip skirtingais luomais, kad jiems visiems atstovauti reikia tiek daug atskirų politinių partijų? Vis tai yra klausimai, kurie kyla kiekvieno galvojančio piliečio sąmonėje.

Iš kitos pusės mūsų seimas, kurį sudaro partijų išrinktieji atstovai pirmoje eilėje, rodos, yra visos valstybės reikalų vyriausias sprendėjas. Bet praktikoje jo grupės dažnai parodo, kad joms rūpi ne tiek bendrieji valstybės reikalai, kiek savo partijų užmanymai. Ypačiai seimo vadinamoji opozicija tik ir stengėsi prisirinkti sau argumentų, kad kiti rinkimai iš jos galėtų padaryti poziciją.

Nuolatiniai barniai tarp pozicijos ir opozicijos, noras poziciją sugriauti, taip ir kyšoja iš seimo darbų. Čia dažnai partijos ir jų atstovai nesivaržo net paprasčiausio padorumo ir moralės dėsnais.

Nors valstybės konstitucijos 22 paragrafas sako, kad seimą sudaro tautos atstovai, bet mes visi gerai žinome, kad jį sudaro partijų atstovai. Todėl tas konstitucijos paragrafas yra vien tuščia frazė.

Ėmus kalbėti apie dabartinę mūsų konstituciją, kurią politiškai prietaringi žmonės nori laikyti neliečiamu

mu stabu, ateina liūdny minčių į galvą.

Juk ta neliečiama "šventata" konstitucija remiantis buvo sudaryta liūdnos atminties valdžia, kuri mūsų kraštą buvo atvedusi į negarbingos pražūties angą.

Mūsų konstitucija priimta pradžioje nepriklausomos Lietuvos gyvenimo, kada jos autoriai dar neturėjo reikalingo valstybės vyrų prityrimo, aišku negalėjo numatyti kaip ateityje mūsų krašto politinis gyvenimas reikšis.

Tačiau steigiamasis seimas, tarėsi pasisavinęs aukščiausios išminties teisę, tą pačią konstituciją taip apsaugojo 103 paragrafu, kad jos normalus pakeitimas dabartinėse sąlygose tiesiog neįmanomas, nors jo reikalingumas visiems galvojančioms yra paaiškėjęs.

Mūsų garbingieji karžgiai, gelbėdami respublikos gyvybę p. m. gruodžio 17 d. parodė, kad dabartinės konstitucijos tabu kilniauslems tautos darbininkams nėra privalomas, juoba kad jis lengvai galėjo tapti respublikos mirties priežastimi.

ADVOKATO D. NARGELEVIČIAUS ATSIMINIMAI

NEKROLOGAS LIETUVOS KONSTITUCIJAI

VALENTINUS GUSTAINIS

Ne vieta šičia nagrinėti dabartinės konstitucijos blogumai, kai kurie jos logiški nenuoseklumai. Svarbu išskirti mintį, kad dabartinė konstitucija reikalinga didelio pertaisymo.

Pertaisius konstituciją, savaime turėtų pakitėti ir mūsų politinių partijų tradicijos. O dabartinės partijų tradicijos nėra geros. Mūsų politinių partijų kūrimas dažnai pareina nuo atskirų

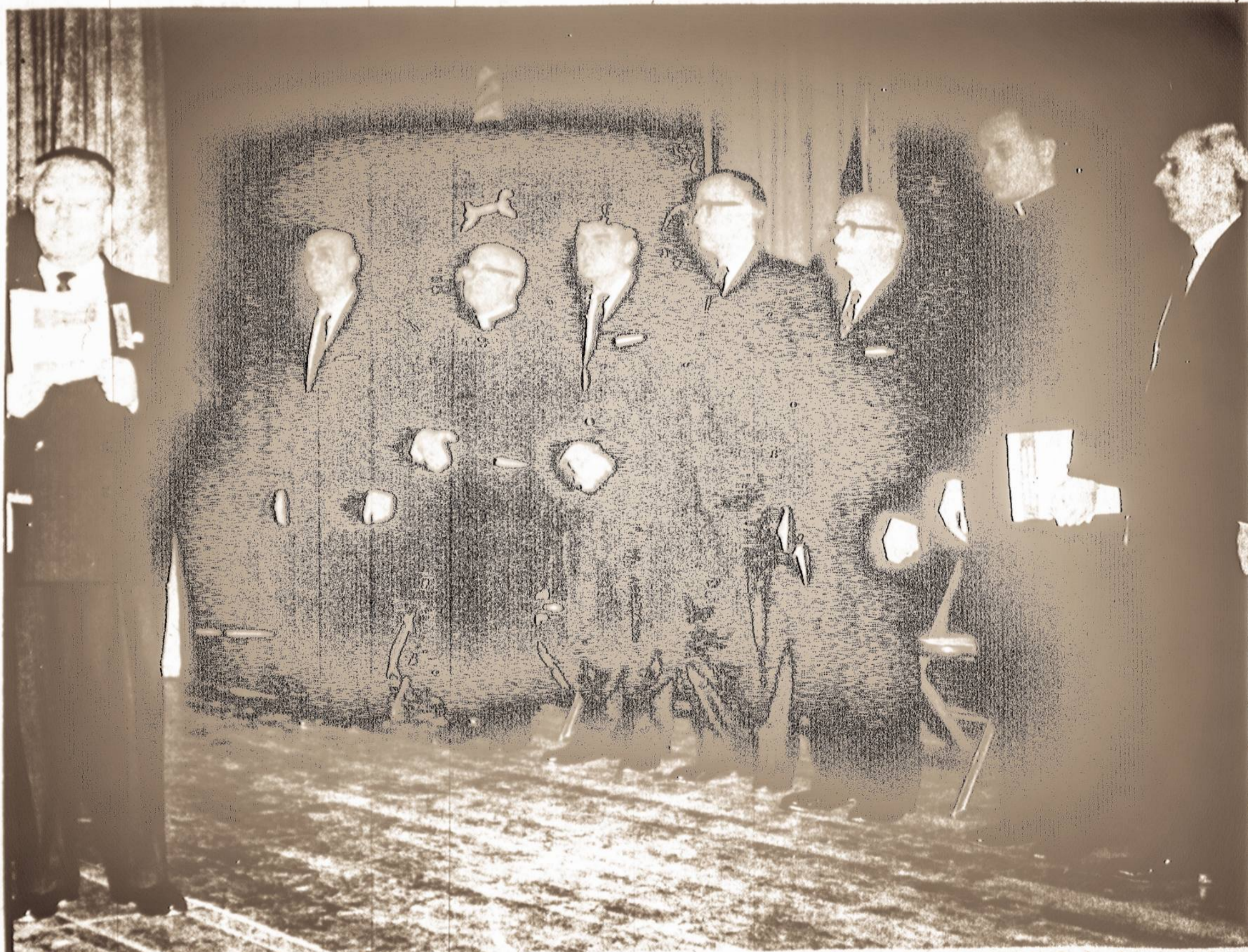
asmenų, kurie nori politinėje arenoje patenkinti tai savo ambicijas, ar materialinio būvio reikalavimus, ar padėti įsikūnyti kurliai nors idėjai, kad ir neturinčiai realaus pagrindo.

Tuo tegalima išaiškinti, kad rinkimų metu atsiranda po 30 sąrašų kiekvienoje rinkimų apygardoje.

Kad ligšiolinė rinkimų sistema su "visagalinčia" demoralizuojančia agitacija žmonėms yra iki gyvo kaulo įgrisusi, tą išreiškia iš provincijos atėję balsai, kurie sako: "Jei teks dabartinis seimas paleisti, tai tegul respublikos prezidentas neskubina tuojau skirti naujus rinkimus. Tie rinkimai tiek daug kaštuoja ir savo agitacijomis žmones tiek daug privergina, kad beveik niekas kaimuose dabar naujų rinkimų nenori. Visi jau įsitikino, kad partijų agitatorių pažadai niekada nebuvo įvykdomi.

Ši aplinkybė irgi verčia pagalvoti apie konstitucijos keitimą".

Šitie tautininkų balsai ryškiai parodė jų norus.

A. Stelmoko nuotrauka

Praeitą sekmadienį Chicagoje įvykusio Vasario 16 minėjimo programos dalyviai. Kairėje: Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas K. Petrauskas skaito Vasario 16 akto tekstą. Iš k. į d. stovi: A. Verbickas, kun. M. Kavolis, inž. E. Bartkus, kongr. Judd, dr. P. Daužvardis, kun. J. Vyšniauskas, dr. St. Biežis.

PAVEIKSLAI IŠ VIDURAMZIO LIETUVOS

VALENTINAS RAMONAITIS – PIRMAS IS
LIETUVIŠKŲ KARTŪNŲ KŪRĖJAS

Algirdas Gustaitis

Kryžiuočių magistras
Zigfriedas

Rutelė

Dailininkas Valentinus Ramonaitis

Pagrindiniai veikėjai dail. Va-
lentino Ramonaitis kuriamo pir-
mo kartūno iš Lietuvos istorijos.

Nuotraukos gautos iš
Algirdo Gustaitis
Los Angeles, Calif.

Amerikiečių šimtatūkstan-
tinių tiražų dienraščiuose
kasdien bent po puslapį, o
sekmadieniais po keletą pus-
lapių, skiriamą lengvo, pigaus
žanro piešiniams, serijomis
ir metų metais einantiems.
Ten dailininkai ir rašytojai
laužo galvas dėl naujų veikėjų,
charakterių, nuotykių, keliais
žodžiais išreikštų nuotykių.

“Kartūniniai” nuotykių
mėgtami daugelio amerikie-
čių, ne vien jaunimo. Nuoty-
kia šlame ar aname pasau-
lyje, žemėje, Marse, pože-
miuose, džunglėse, tarppla-
netiniuose skridimuose, kau-
tynėse, didmiesčiuose, vi-
duramžiuose, kaimuose ir
t. t. ir t. t. nėra jau taip
paprastas dalykas, bet griež-
tai kartūnų sindikato kontro-
liuojamas milijoninis biznis.
“Išlysti” su nauju serijiniu
piešiniu be sindikato neįma-
noma. Sindikatas nuperka dai-
lininko – rašytojo nuotykin-
gą darbą, už jį moka sutartą
honorarą, jį parduoda ke-
liems šimtams laikraščių,
spausdinančių tą patį kartūną,
įvairiuose miestuose, net
įvairiuose valstybėse.

Lietuviška spauda pašašios
rūšies kartūnų jau spausdino
Nepriklausomoje Lietuvoje.
Net oficiozas Lietuvos Aidas,
per keliolika mėnesių labai
išgarsėjusius, išpopuliarėjus-
ius, Pensininko Melchijoro
Putelės nuotykius. Žmonės net
kalbėjo, kad per pirmus mel-
savimus prie sovietų, Mel-
chijoras Putelė gavo daugiau
balsų už Staliną... tik to, aiš-
ku, sovietai nedrįso paskelbti.
Kartūnus per Šaulių Sąjungos
žurnalą Trimitį serijomis
leido dail. J. Martinaitis. Jų
buvo ir kitur. Amerikoje kurį
laiką kartūnų davė Vienybė.
Ir t. t. Bet tai vis tik buvo
bandymai, plačiai mūsų
spaudoje neprigiję.

Prieš kelias dešimtis me-
tų pradėtus “kartūninius”
bandymus lietuviškoje spau-
doje lietuviams skaitytojams,
jaunas lietuvis Valentinus Ra-
monaitis patiekia užsienie-
čiams. V. Ramonaitis gimė
Kaune 1938 metų kovo 21 d.
Su tėvais 1944 metais paliko
sovietų užplūstamą Lietuvą ir
pasitraukė į Vakarų Vokietiją.
Iš Bambergo, kur lankė

lietuvišką pradžios mokyklą,
1947 mt. su tėveliais išplaukė į
Venezuelą. Ten išgyveno apie
11 metų, baigė pradžios ir vi-
durinę mokyklą, braižymo
kursus ir Meno Mokyklą. Nuo
1957 mt. gyvena Chicagoje.

Tetūrėdamas vos 15 metų pir-
mą savo sukurtą karikatūrą nu-
nešė Venezuelos laikraščiu
“La Esfera”. Redaktorius su-
mokėjo honorarą (15 bolivaru).
atspausdino ne tik karikatū-
rą, bet atskirai idėjo net
ilustruotą straipsnį apie
jaunąjį lietuvi dailininką.
V. Ramonaitis pradėjo
bendradarbiauti Vene-
zuelos laikraščiuose,
žurnaluose: Ultimas
Noticias, El Heraldo,
El Morrocy Azul,
Elite, Actualida-
des, El Gallo
Pelon ir kt.
Taip pat vie-
ninteliu ve-
zuelos lietu-
vių laikraš-
ty Tėvų
Kelias.

Venezueliečių spau-
dai jis davė trumpu
kartūnų ir Lietuvos is-
torijos.

Atvykęs į JAV jis
viena karikatūrą parda-
vė American Weekly.

Venezueloje Val.
Ramonaitis pri-
klausė Venezue-
los Žurnalistų
Sąjungai ir Ho-
noristų Sąjun-
gai. Dabar Ame-
rikoje priklauso
Amerikos Lie-
tuvų Daili-
ninkų Sąjun-
gai. Bendra-
darbiauja į-
vairiai lie-
tuvų spau-
dai:

Naujienoms, Draugui,
Nepriklausomai Lietu-
vai, Tėviškės Žibu-
riams ir kt.

Perėitų metų Kalė-
doms išleido kele-
tą savo pašy-
tų šventiniu svei-
kinimo korte-
liu, o viena-
ju, sukurtą
pagal Alg.

Vyriausias
dail. Val.
Ramonaitis
kartūno vei-
kėjas, Pilė-
nų Kunigaikš-
čio Margio su-
nus.

Val Ramonaitis

Did. Liet. Kunigaikštis
Gediminas

Gustaitis idėją, Lietuvos Dien-
ny žurnalas atspausdino 1960
metų gruodžio mėn. numery
užbaigiamuoju viršeliu.

Maždaug prieš metus Va-
lentinas Ramonaitis pradėjo
kurti Pabaltiečių kartūnų
Sindikata, pavadinęs “Baltic
Feature Syndicate”. Stengiasi
sindikatu patarnauti lietuvių
ir pabaltiečių spaudai, pa-
tiekiant aktualių karikatūrų,
istorinių piešinių, ilustra-
cijų. Pirmasis bandymas buvo
Dariaus – Girėno skridimo
ir Žalgirio mūšio piešinys,
panaudotas kelių lietuviškų
laikraščių. Dabar V. Rama-
naitis Chicagoje lanko Ame-
rican Academy of Art.

Paskutiniu laiku Valentinus
Ramonaitis kuria pirmą lie-
tuvišką istorinį kartūną iš
Lietuvos viduramžių is-
torijos, kunigaikščių Gedimino
ir Vytenio laikais. Kartūnas
nėra istorijos paraidus laiky-
masis, todėl leistina jį, jį,
kaip jį nuotykiną romaną, idė-
ti įvairių nutikimų, staigme-
nų. Pagrindiniai veikėjai bus
Pilėnų kunigaikščio Margio
sūnus, kunigaikštis Gedimi-
nas, vyriausioji veikalio mer-
gelė Rutelė ir kryžiuočių ma-
gistras Zigfriedas, pavojin-
gas lietuvių priešas, savo kad
ir netiesioginėje įtakoje turė-
jės ne tik kryžiuočių, bet ir
kalavijuočių ordina.

Naujas dalykas, kaip kiek-
vienas naujas bandymas, mė-
ginimas, paprastai priima-
mas kritiškai. Nuo savęs nu-
širdžiai linkiu jaunam Valen-
tinui Ramonaitiui geros kūry-
bos, ryžto ir pagaliau savo
srityje laimėjimo... jei nepa-
vargs pusiaukeyje, turės reik-
alingos kūrybinės nuotaikos,
žinių, na, ir sėkmės.

Lauksime pirmojo kartūno
mūsų tautos istorinėmis te-
momis užsieniečių ir lietuvių
spaudoje.

VALSTYBĖS SEKRETORIAUS SVEIKINIMAS KAJECKUI

Dear Mr. Charge d'Affaires:
On behalf of the Govern-
ment and people of the United
States, I extend hearty con-
gratulations to you as repre-
sentative of Lithuania on the
occasion of the forty-third
anniversary of Lithuanian
independence. In refusing to
recognize the incorporation
of Lithuania into the USSR,
the United States supports the
claim of the Lithuanian people
to a free and independent na-
tional existence. I am sure
that I speak for the American
people in expressing the hope
that pursuit of the just cause
of the Lithuanian nation will
bring it to its goal.

Sincerely yours,
DEAN RUSK

Kovo 5 d. sekmadienį, Tarp-
tautinio Instituto patalpose,
bus atidaryta Lietuvos Kultūros
Klubo ruošiamą antroji dail. A.
Rūkštelės meno paroda, kurioje
bus išstatyta apie 40 įvairaus
žanro paveikslų.

Moterys

Rare Gift From Europe To Hawaiian Art

The Honolulu Advertiser praeity metų gruodžio 25 d. plačiai aprašė dailininkę Bronę Jameikienę, kurios darbai, Trys Išminčiai, ir, Žilvinas Zalčių Karalius susilaukė didelio pasisekimo "Art in Hawaii - 1960" parodoje. Laikraštis, davęs biografinių žinių, pastebi, kad Bronė Jameikienė yra baigusi Art Institute of Chicago ir dirbusi A. Valeškos bažnytinio meno studijoje. Šiuo metu Jameikienė dirba Havajų universiteto Meno Fakultete kaip "graduate assistant" ir ruošiasi daktaro laipsniui Tolimųjų Rytų meno srityje. Jos darbas, Trys Išminčiai, buvo išstatytas ir eilėje parodų Chicagoje. "Žilvinas" yra naujai sukurtas Havajuose.

Havajuose yra apie 20 lietuvių, dauguma senesnės kartos atelvių ir net Amerikoje gimę. Šeši - "dypukai". Pirmiausiai skaitomas laikraštis; Vienybė.

Lietuvoje gimusi dailininkė
BRONĖ ALEKSANDRA JAMEIKIENĖ

VITRAŽAS

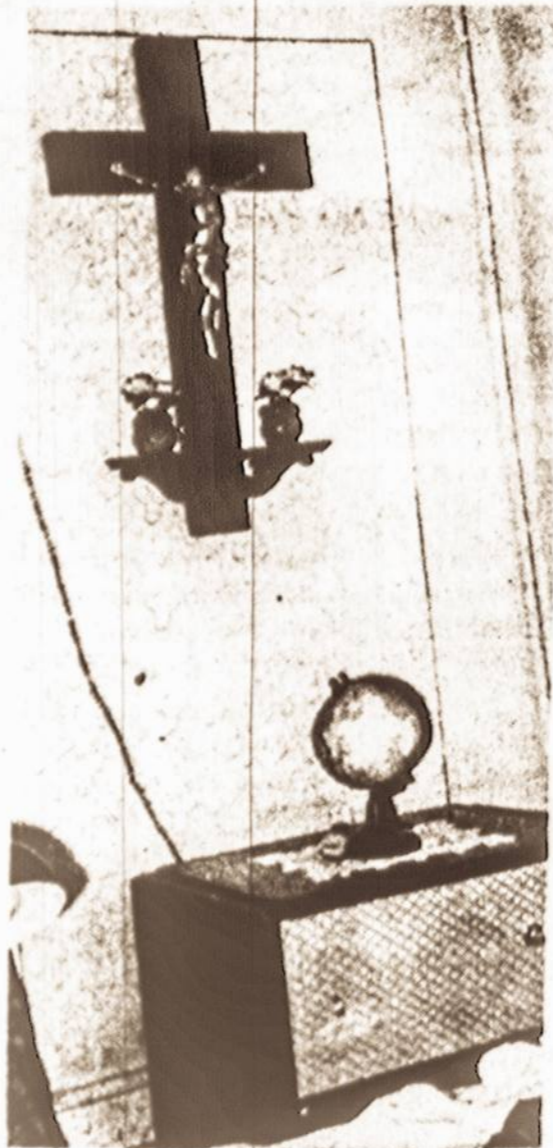
Dail. Bronė Aleksandra Jameikienė

Vienuolės dabartinėje Lietuvoje

Dabartinės Lietuvos vienuolės

Didžiausias sovietų iliustruotas žurnalas Ogoniok (Ugnelė) praeity metų rugsėjo m. 39 nr. paskelbė straipsnį apie gyvą religinį gyvenimą Lietuvoje. Girdi, Kaune esą du slapti moterų vienuolynai, kurių vieną aplankė to straipsnio autorius ir padarė eilę nuotraukų, kurių dvi perspausdiname. Vienuolių tarpe esanti mokytoja Tutlytė, medicinos Instituto laborantės, gailingosios seserys ir kitų profesijų moterys, kurios gyvenančios kartu, dalinasi uždarbiu ir meldžiasi.

Kryžius, gaublys ir radijas.

Kunigų įtaka kai kur esanti tokia stipri, kad net prieš spiriant baudinį futbolo rungtynėse, prašoma: "Dieve, palaimink". Įmušus "golą", žiūrovai šaukia: "Ačiū Dievui!", o teisėjas pat tvirtinaš, sakydamas: "Amen". Taip žaidžiusi Batakų vidurinės mokyklos komanda kunigo Kersnausko įtakoje.

Kunigai organizuoja šokius - už tat ir viso straipsnio pavadinimas: "Sventoji rumba". Žurnalas dar duoda labai gražią nuotrauką, (žiūr. apačioje) vaizduojančią vaikus, einančius prie pirmosios komunijos su žvakėmis rankose ir kolūketį Leoną Makauską einantį išpažinties. "Kokios, tiesą pasakius, gali būti valstiečio nuodemės"? - suintriguotas klausia "Ogoniok".

Pastebėjęs, kad Lietuvos tikintieji kunigams sunėša dešimtis milijonų rublių, žurnalas ragina sustiprinti kovą su religija Lietuvoje ir savo pa-

Kolūketis atlieka išpažintį.

guodai deda didelę iškunigio permatęs bažnytines melambraziejaus Akstino nuotragystes. Beje, žurnalas kuni- trauką. Šis gailisi bekunigau- gams dar primeta moterų damas praradęs gražiausius suvedžiojimą. Vienas tokių jaunystės metus, bet dabar esąs kun. Gediminas Šukis.

Vaikai eina prie komunijos.

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

Sheila Copelan, vaidinti Gražinos rolę A. Landsbergio dramose "Five Posts in the Market Place" New Yorko pastatyme. Miss Copelan neseniai pasirodė filme "The Violators" ir turėjo pagrindinį vaidmenį, su Ben Gazzara, dramoje "Two for the Seesaw".

AKADEMINĖS MINTYS

Redakcinė kolegija: D. Alytaitė, R. Arūnaitė, Jurgis Birutis, Laimė Petrauskaitė, Saulius Sirusas, Aldona Šileikytė, Ramunė Vilkutaitytė.
Medžiagą siųsti: Algis Rimas, 1651 Putnam Avenue Ridgewood 27, N. Y.

RAMUNĖ VILKUTAITYTĖ

Malonu mūsų skaitytojams pranešti, kad į Akademinių Mintų redakcinę kolegiją įsijungė nauja narė, Ramunė Vilkutaitytė. Ramunė neseniai baigė Franklin K. Lane High School su dideliu moksliniu pasižymėjimu. Iš baigusiujų mokinių ji buvo išrinkta tarti atsiveikimo žodį, kadangi turėjo aukščiausią keturių metų vidurkį, 93,17. Baigimo metu jai buvo įteikti šie medaliai: lotynų kalbos, socialinių mokslų, anglų kalbos, ir žurnalizmo. Be šių jai buvo įteiktas laikraščio Long Island Press medalis, Phi Beta Kappa alumnės pažymėjimas, ir jos vardas buvo įrašytas bronzinėje garbės lentelėje. Ramunės nuotrauka ir aprašymas apie jos laimėjimus buvo išspaudinti Long Island Press dienraštyje, kuris New York'e yra plačiai skaitomas.

Ramunė lietuvių visuomeninėje veikloje taip pat neatsilikė. Ji priklauso skaučių tautai, New Yorko tautinių šokių grupei ir yra Akademinių Skaučių Draugovės kandidatė. Šiuo metu ji studijuoja žurnalistiką Queens kolegijoje.

Vienybė, 1961 m. vasario 24 d.

Dr. J. Šliupo linkejimai Vienybei sulaukti deimantinio jubiliejaus

Dr. J. Šliupas, kurio 100 metų gimimo sukaktis – vasario 23 dieną, Vienybėi minint savo auksinį jubiliejų, 1936 m. iš Palangos atsiuntė tokius linkėjimus:

"Tegul Vienybė susilaukia deimantinio jubiliejaus. Ir tegul bent tą jos deimantinį jubiliejų švenčia ne tik Amerikos lietuviai, bet ir pati Nepriklausomoji Lietuva, nors mūsų asmens jau vos gal vien vardas tebus užslikęs. Tad brėsk, žydėk, stiprėk už jūrių marių lietuvių tautos labai tu mėgiamoji visų tautiečių Vienybė... Valio!"

DR. J. ŠLIUPAS

Palanga

DR. ALFRED SENN PASKAITA

Sausio 7 Festival salėje, New York'e, įvyko Lietuvių Studentų Sąjungos susirinkimas, kuriame istorikas dr. Alfred Senn davė pašnekesį apie savo įspūdžius iš Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo. Prelegentas yra gimęs Amerikoje, nelaikęs save lietuviu, nors jo motina yra lietuvė. Jis taip pat yra anglų kalba parašytos knygos "Lietuva tarp dviejų karų" autorius. Kai kurie šios knygos bruožai buvo paskaitoje išskelti.

Pradžioje dr. Senn paminėjo, berašydamas savo knygą jįsai jautė istorinės medžiagos trukumą.

Toliau buvo prieita prie Vilniaus klausimo. Prelegentas paminėjo, kad šis klausimas buvo labai reikšmingas tarptautinėje plotmėje. Vakarų valstybės bandė šį reikalą abi puses sutaikinti, o Rusija nuolatos kurstė Lietuvą imtis agresyvesnių metodų, tuo būdu atskirti Lietuvą nuo vakarų ir panaudoti ją savo interesams. Toliau buvo paminėta, kad lenkai turėjo tokias pat teises į Vilnių, kaip lietuviai į Klaipėdą, tai yra, abu miestai buvo ginklu užimti ir laikomi. Taip pat reikėjo atsiminti, kad Vilniuje buvo gana mažas procentas lietuvių, palyginus su žydais ir lenkais. Vilnius turėjo daugiau nacionalistinės psichologinės reikšmės lietuvių tautai, negu konkrečios ekonominės arba politinės reikšmės. Taigi, atsirado toks fanatiškumas Vilniaus klausimu, kad kiekvienas pradžios mokyklos mokinys dainavo apie žygį į Vilnių, ir kiekviena politinė partija žadėjo tęsti kovą, nors ir nesitikėjo laimėti. Anot dr. Senn, ta ilgai užtrukusi kova dėl Vilniaus buvo žalinga ne tik lietuviams, bet ir visai vakarų Europai.

MENO PARODA

Kaip ir praėjais metais, New Yorko akademikai skautai vėl ruošia jaunųjų dailininkų parodą. Ši paroda yra numatyta kovo 25 – 26 d. Bus atstovaujami skulptūros ir tapybos kūrėjai. Parodoje kviečiami dalyvauti visi jaunesnio amžiaus lietuviai, dailininkai. Už geriausius darbus bus duodamos premijos. Norintieji dalyvauti prašomi apie tai pranešti: A. Rimas, 1651 Putnam Ave., Ridgewood 27, N. Y., Tel.: EV 6-6188.

Elenos Urbaitytės, žinomos dailininkės paveiksai, yra išstatyti Kirono galerijoje, 341 E. 86 St., New York'e. Urbaitytės ir kitų dailininkų darbų paroda tęsis iki kovo 7 d.

A. Landsbergio dramose "Five Posts in the Market Place" premjera įvyks kovo 5 (sekmadienį), 8:30 val., Gate teatre. Dramos repeticijos jau įpusėję.

"Five Posts" režisuoja Sydney Walters, žinomas "Me, Candido", "Third Best Sport" ir kitais pastatymais Broadwayjuje ir off-Broadway Dramos producere yra Rhett Cone, šiuo metu atstovaujama New York'e Beckett veikalu "Krapp's Last Tape".

Aktorių kolektyvą sudaro vien profesionalai. Sheila Copelan (Gražina) ką tik baigė gastroles dramos "Two for the Seesaw" dalyvaus pagrindiniame vaidmenyje. Lietuviams gerai žinomas J. Boley-Bolevičius, dabar matomas ekrane filme "Butterfield 8" vaidins Tardytoją.

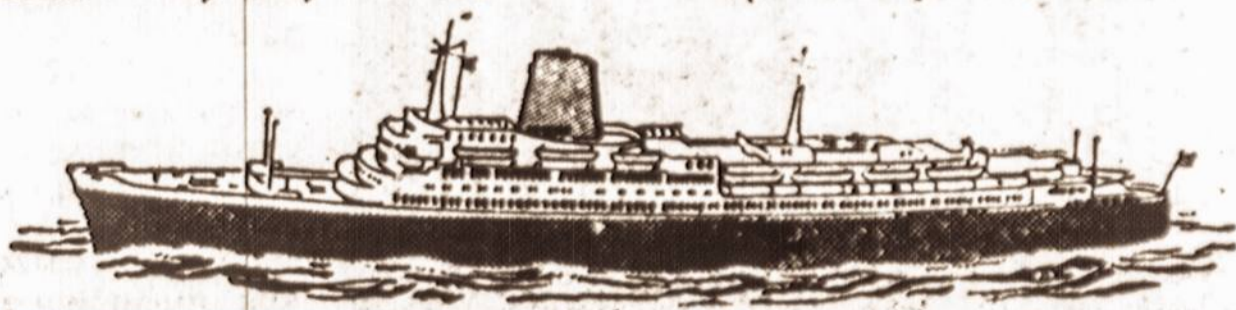
Gate teatro adresas: 162 Second Ave. (prie 10 gatvės), New York'e. Bilietai gaunami prie kasos arba užsakomi paštu.

Joseph Andrusis TRAVEL BUREAU

Telefonas VI 7-4477

87-09 Jamaica Avenue Woodhaven, 21, N. Y.

BILJETAI PARDUODAMI visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas

PERKANT - PARDUODANT NAMUS AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477

Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. iki 5 v. v.

VIENYBĖS DEIMANTINIS

Planistas Antanas Smetona skambins Brahmsio piano koncertą.

Dainininkė Aldona Stempužienė

Akordionistas Charles Daubaras

Vyt. Mazelio nuotrauka

Symphony of the Air nariai sudarys orkestro sastatą.

Vienybės deimantinio jubiliejaus minėjimui ruošiamasi pilnu tempu ne tik laikraščio pastogėje, Brooklyne, bet ir įvairiuose miestuose nuo Atlanto iki Pacifiko. Iš daugelio vietovių pranešama, kad organizuojasi gausūs būriai skaitytojų balandžio 16 dieną dalyvauti šio laikraščio 75 metų sukakties minėjime, Academy of Music, Brooklyne.

Iš pranešimų galima spręsti, kad publikos gausumu Vienybės deimantinio jubiliejaus neatšilikis nuo auksinio, įvykusio 1936 metais Brooklyne. Tada, Arcadia Hall, kuri, beja, jau seniai nugriauta, dalyvavo daugiau kaip 2000 atvykusių iš visur žmonių. Tose žmonių mariose Arcadia Hall anuo metu buvo sunku suvalkyti kas kur vyko, o programai pasibaigus ir publiškai pakilus, nebuvo nei kur šokti, nei pasišmonėti. Tai buvo vienas didžiausių sąskrydžių Amerikos lietuvių istorijoje.

DĖL SALES

Atsižvelgiant į tai, kurias neįgiamas aplinkybės švenčiant Vienybės 50 metų sukaktį, deimantinio jubiliejaus proga to bus išvengta. Pirmiausia, pasirinkta tokia salė, kur telpa daugiau kaip 2000, kur visos vietos rezervuotos ir kur netrūksta erdvės pokalbiams pertraukos metu. Academy of Music yra viena iš geriausių koncertinių salių Brooklyne.

PROGRAMA

Kaip jau buvo rašyta praėjusio numeryje, deimantinio jubiliejaus minėjimo programa apims praeitį ir dabartį. Rašytojas Antanas Skėma ir aktorius Vitalis Žukauskas šios sukakties proga paruošė ypač įdomų sceninį spektaklį, kuriame, be valdintojų, dar dalyvaus M. Cibo vadovaujamas Operetės Choras ir J. Matulaitienės tautinių šokių grupė. Praeitės vaizduose žiūrovas pamatys Lietuvos išėivius, jų įsikūrimą Amerikoje, taip pat jų kultūrinio darbo pastangas.

Koncertinėje programos dalyje — simfoninis orkestras diriguojant komp. Vladui Jakubėnui ir dalyvaujant įžymiausiems mūsų muzikos talentams: arfistė Carol Cheleden, dainininkė Aldona Stempužienė, akordionistas Charles Daubaras, pianistas Antanas Smetona ir kt.

Programoje dalyvauja Lietuvoje ir Amerikoje gimę lietuvių, o visoms išskilmėms vadovaus mūsų pagarsėjęsi Hollywoodo žvaigždė RŪTA LEE KILMONYTĖ.

Vienybės deimantinio jubiliejaus koncerte žiūrovas pamatys tokią programą, kuri yra imanoma surengti tik retomis sukaktuvinėmis progomis.

KARALAITĖS RINKIMAI

Kaip pranešta praėjusio numeryje, ruošiantis minėjimui įvyko kai kurių pakeitimų. Vienas iš tų pakeitimų, tai deimantinio jubiliejaus karalaitės rinkimai, kurie atidedami vėlesniam laikui, kadangi visi šie metai — VIENYBĖS DEIMANTINIO jubiliejaus metai.

Tokiam plataus masto minėjimui, susijusiam su laikraščio 75 metų praeitimi, nėra imanoma viskas aprėpti vieno sekmadienio išskilmėse. Vienybės karalaitės rinkimai nukeliami į rudenį, bet kandidatės, kurias jau užsiregistravo, kviečiamos dalyvauti balandžio 16 dienos išskilmėse, kur jos bus pristatytos publiškai.

BANKETAS IR ŠOKIAI

Po spektaklio ir koncerto Academy of Music, skersai gatvės — puošniame ir naujai atremontuotose Hotel Granada salėse įvyks deimantinio banketas ir šokiai. Bankete bus kokteilis, vakarienė, vienybiečių pagerbimas ir šokiai. Programoje dalyvaus solistai, jų tarpe ir akordionistas Charles Daubaras ir kt. Bilietas į banketą vienam asmeniui 10,00 dolerių. Šokiuose, kurie vyks tuo pačiu metu, visi galės dalyvauti su tais pačiais koncerto įžangos bilietais, atskirai mokėti nereikės.

BILIETAI IR JUBILIEJINĖS PROGRAMOS ILIUSTRUOTOS LEIDINYS

Bilietus į Vienybės deimantinio jubiliejaus koncertą Academy of Music ir banketą Hotel Granada jau galima užsisakyti Vienybėje, o nuo kovo 1 dienos — pas platintojus Brooklyne ir kituose miestuose. Vienybės atstovų bei korespondentų sąrašas, pas kuriuos bilietus galima įsigyti, skelbiamas atskirai.

Šia proga, draugijos, biznierių ir Vienybės skaitytojų bei rėmėjų prašomi siųsti savo aukas ir garsinimus specialiai išleidžiamam iliustruotam Vienybės deimantinio jubiliejaus programai. Garsinimų kainos nuo \$5,00 iki \$75,00 už puslapį.

Aktorius - režisierius Vitalis Žukauskas

Vienybė, 1961 m. vasario 24 d.

JUBILIEJUS

Vyt. Maželio nuotrauka

*Kompozitorius Vladas Jakubėnas, kuris diriguos simfoniniam orkestrui. Orkestro sąstate - Symphony of the Air nariai.

APAČIOJE:

Rūta Lee Kilmonytė vienoje iš scenų "Operation Eichman" filme, kur ji vaidina Berlyno kurtizanės - buvusio načių budelio Adolfo Eichmano meilužės rolę. Filmas, su mūsų Rūta, netrukus pasirodys teatruose. Rūta Lee Kilmonytė, kaip žinoma, vadovaus Vienybės deimantinio jubiliejaus programai.

CAROL CHELEDEN, artistė, kuri pirmą kartą pasirodys New Yorko lietuvių visuomenei balandžio 16 dieną, Academy of Music, Brooklyne, Vienybės deimantinio jubiliejaus minėjime. Carol Cheleden gyvena Philadelphijoje, ji yra Kazio ir Onos Cheledenų duktė.

Vienybė, 1961 m. vasario 24 d.

VIENYBĖS
deimantinio jubiliejaus
Minėjimas - koncertas ir banketas
įvyksta 1961 m. balandžio 16 d.

<p style="font-size: small;">Jubiliejinis koncertas bus BROOKLYN ACADEMY OF MUSIC 2:30 val. p. p.</p>	<p style="font-size: small;">Jubiliejinis banketas bus HOTEL GRANADA Akištad Pl. ir 1 gatvės krysle 6:30 val. vak.</p>
--	---

SPORTININKAI RUOSIA SUSIARTINIMO POBUVI

Vasario 25 d. 8 v. v. Lietuvių Atletų Klubo svetainėje, 1332 Halsey St., Brooklyne rengiamas sportininkų susiartinimo pobūvis. Visi sportininkai, remėjai ir sporto bičiuliai maloniai kviečiami dalyvauti ir pabendrauti.

Klubo svetainėje, stalo teniso sekcijos pastangomis bus pastatyti du stalo teniso stalai. Galima bus žaisti ir treniruotis paskirtomis dienomis, t. y. vakarais. Visi suinteresuoti ir mėgstantys sporto linkėjimais įteikdamas ir gėlių

šaką registruojasi pas sekcijos vadovą A. Vainių, telef. TA 7-2056 vakarais nuo 8 val. LAK.

Konsulas A. Šimutis su dr. V. Paprocku vasario 16 d. buvo nuvykę aplankyti poilsio namuose sveikstantį Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą prof. St. Kairį. Šimutis signatarą sveikino Gen. Konsulo Budrio, Konsulo Stašinsko ir savo vardu kartu su

RAY'S LIQUOR STORE
JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI
įvairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

REPUBLIC Wine & Liquor Store
MARIJONA IR JURGIS JOKUBAICIAI

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

SKAUTŲ ŠVENTĖ

Elizabeth, N. J. — Elizabetho skautai ir skautės kovo 5, sekmadienį, švenčia Lietuvos skautų ir Lietuvos jaunimo globėjo šv. Kazimiero šventę. Šventė prasidės 11 val. ryto, šv. Petro ir Povilo parapijos bažnyčioje pamaldomis.

Tuojuo po pamaldų įvyksta iškilminga skautų sueiga. Pirmą valandą Lietuvos Laisvės salėje, skaučių mamytės ruošia šeimyniškus pietus. Pietų kalna suaugusiems \$1.50, vaikams iki 12 m. 75 c.

Po pietų prasidės tradicinė Kazimiero mūgė. Mūgės metu bus proga išgyti įvairių rankdarbių ir daug kitų vertingų dalykėlių. Veiks kavinė, kurioje lietuviškos gijos ir Kazimiero "širdžių" bus galima

gauti. Pabaigai — skautų lauzas.

DEŠINĖJE:

"Atsiminimai - atsitikimai givi kitados", kadaise Maironis, žiūrėdamas [Alpių kalnus, dainavo. Šioje nuotraukoje, iš 750 pėdų aukštumos, matomas Como miestas ir ežeras, kur prieš 15 metų buvo nužudytas Italijos fašistų diktatorius Benito Mussolini. Bet "atsiminimai-atsitikimai" tuo dar nesibaigia. Nuotraukoje matomas Vienybės bendradarbis Kazys Kraučionas, kuris 1928 metais Italijoje studijavo dainavimą ir buvo nuykęs atostogų [kalnus, į rezortų miestelį Brunatte, iš kur kaip ant delno matyti Como - ežeras ir miestas.

Ar verta Chruščiovą gąsdinti...

(Atkelta iš 6 psl.)

sidavusi man ir mano žmonai. Pareigingumą, sumanumą rodė nuoširdžiai, be paragavimo. Mūsų turta, vaikus ir raktus saugojo lyg savo akis...

St. Zymanto "rekomendacijos" buvusiems jo viršininkams yra retas "prajovas" rekomendacijų rinkiny. Tokiais ir panašiais atvejais ypač, kai norima pasirodyti viską žinančiu, anglo-saksai turi šmaikštų posakį "Let not the shoemaker go beyond his last".

Lietuvių išeivija nėra "jonellai-durnellai"

Kai pasišaunama visuomenę supažindinti radijo valandėlių per Laisv. Europos Radiją reikalingumu, klausimas reikalingas rimto aptarimo, rimtų argumentų ir geros nuovokos kalbamui reikalui. Juk, tie patys LER pareigūnai, pasiskaitę p. Zymanto "receptus", pagrįstai gali statyti klausimą — ko tie žmonės nori? Slekia gauti lietuvių kalba valandėles per LER, o perša AB-so tarnautojus, kad jie LER nurodinėtų, kaip programą tvarkyti...

Kelsti ir kiti radijo "daktaro" sapaliojimai. Jis įrodo, kad radijo informacijai — propagandai permesti į Lietuvą, reikalinga turėti jaučio sveikatą, būti konservatorių lankiusiam, turėti kažkio dėdės Praamžio dovaną, būti produceriu. Dar toliau: pavergtam lietuviui klausytojui per radiją reikią vaidinti Kazimierą Sapiegą, Konradą Valenrodą, Vaidilą Valiūną. St. Zymanto žodžiais, tokie vaidinimai štai prie ko priversti: "Chruščiovas nebūtų patenkintas LER Pabaltijo kalbų transliacijomis... Chruščiovas, pajutęs, kad Amerika pagaliau "means business" aprimtų ir net sukalesnis pasidarytų".

Dieve gallestingas, saugok Lietuvos universiteto profesorius, daktarus, lėvitus ir evangelistus nuo tokių nonsensų skelbimo. Prie radijo darbų ir programos į Lietuvą ruošimo, jiems leisk būti tarpžemyninės raketos nuotoly.

Laisv. Europos Radijo paslaptis po kepure

Tarka užkabindamas Vliko pirmininką dr. Trimaką, New Yorke sėdinčius veiksnius, p. Zymantas klausia "kas iki šiol mūsų veiksnijų padaryta ar yra daroma LER transliacijoms lietuvių kalba išrūpinti".

Ta "paslaptis", kiek girdėjau, yra užvožta veiksnijų kepure. Ją pakėlus — paslaptis atrodo (rankos neduodu kirsti) taip:

Greit bus dešimtmetis, kai LER lietuvių kalba transliacijų vadovu buvo paskirtas p. V. Sidzikauskas, žinomas mūsų politikas, diplomatas, Neprikl. Lietuvos radijo ilgametis užsienio politikos apžvalgininkas.

Jau seniau buvo garsiai kalbėta, kad dėl pačių pabaltiečių anais metais radi-jotiškų ginčų bei samprotavimų, buvo atimta p. Sidzikauskui galimybė radijo bangomis nužėgiuoti į pavergto lietuvių pastogę.

Kiek aš žinau, p. Sidzikauskas niekada nėra atsisakęs minties, darbo bei planų transliacijų į Lietuvą klausimą paversti kūnu. Ta kryptimi dirba ir kiti lietuvių veiksniai. Suprantama, kad transliacijų per LER, Amerikos Balsą klausimais žygius gali daryti ALT, LLK, Vlikas. Mūsų pareiža visus juos šiuo reikalui remti.

Reikia užsimerkti ir bėdų nematysi

Kai mano kaimyno mažytė dukrelė, vakaro sulaukus, ima verkti ir pasakoti kampe matanti baubą, jos mama jai pataria: "Užsimerk ir nematysi".

Kai kiemo baiminimasis, kad veiksniai mešką pagavę nemokės jai kalio numauti — yra be pagrindo. Tegu tik veiksniai gauna "triūbas" — bus joms gaidų ir pūtėjų.

Amerikos žemyne gyvena daugybė žmonių, dirbusių radijo darbą 5-rius, 10-tį, 15-ką ir 25 metus. Niekas negali abejoti toklom Neprikl. Lietuvos Radiofonuose ir už Lietuvos ribų radijo informacijos — propagandos darbą dirbusių jėgom, kaip rašytojai B. Gražulis, Ant. Gustaitis, P. Babickas, J. Cicėnas, L. Žitkevičius, H. Radauskas, aktorai pranešėjai — H. Kačinskas, K. Gandrimas, B. Auginas, žurnalistai — įvykių komentatoriai V. Alseika, B. Raila, V. Meškauskas J. Stonys.

Reikalui iškilus ir tam, kam bus pavesta, su šiais senais radijo darbuotojais ir teks tartis.

Dabar gal jie tik stebi ir šypsosi, kaip profesoriai slidinėja "muzikiniais tiltais" ir tariasi gebą su Kazimieru Sapiega išgąsdinti Chruščiovą.

Mano įsitikinimu, mokytojų radijo darbą dirbti yra pakankamas skaičius. Trūksta tik radijo bangų. Joms išgyti turėtų būti sutelktos visų mūsų jėgos remti tuos, kurie ta linkme yra pradėję žygiuoti.

RAINBOW CORNER BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS
Savininkas

Salė susirinkimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave.
Richmond Hill, N.Y.

Tel. Virginia 6-9506

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

FRANAS BRUČAS
Savininkas

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

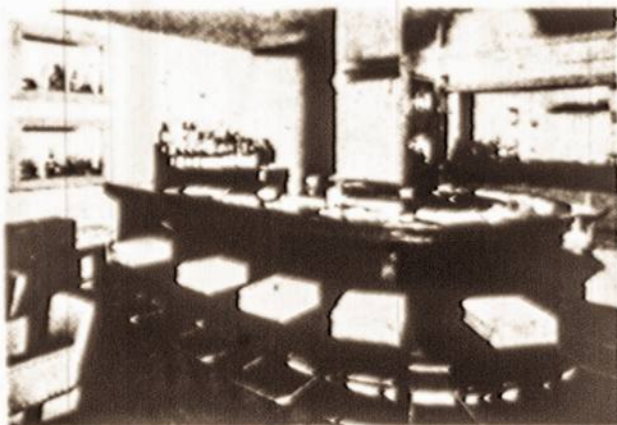
(Ridgewood)
Telefonas: Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis. POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė Jaukus baras Salė susirinkimams vestuvėms ir pobūviams Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

THE

Tel. TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

AR INFLIACIJA NAIKINA JŪSŲ SUTAUPAS?

Kai kainos vis kyla ir kyla, infliacija ateityje gali dar labiau nuvertinti šiandieninį dolerį. Apsvarstykite savo dalyvavimą Savitarpiame Fonde, kur Jūs tapsite savininkas, įdedamas savo pinigais įvairiuose biznuose.

Jūs nustebsite kaip lengvai tai įvykdoma. Kai dėl rizikos, kaštų ir pelno, kreipkitės Lietuviškai ar angliškai. Informacijos suteikiamos nemokamai, Jūs neįsipareigojate.

UNITAS INVESTORS DIV.
WILLIAM JENNINGS & CO.,
INC.

46 West Clinton Ave.,
Tenafly, New Jersey
Tel.: LOwell 7-3580.

Vardas _____

Pavarde _____

Adresas _____

Remkite biznierių, kurie
skelbiasi Vienybėje

Savitarpinės pagalbos fondas išplečia lietuviškąjį skyrių

William Jennings & Company, Inc. finansinio planavimo specialistai, kurių ofisai yra 46 West Clinton Avenue, Tenafly, N. J. praneša, kad praplečiamas Svetimų Kalbų skyrius.

P-nas Jurgis Bagdonas, lietuvių grupės distrikto vedėjas, pareiškia, kad Jennings organizacija siūlo puikiausią finansinį patarnavimą lietuvių kalboje ir pažymi — panašus patarnavimas atliekamas vienuolika kalbų. Jurgio Bagdono pareiškimu, ši organizacija specializuojasi kŕybniniame finansiniame planavime, kuris įjungia: tinkamą savitarpių fondų panaudojimą, gyvybės draudimą, kreditus, pelną ir kitokius finansinius reikalus.

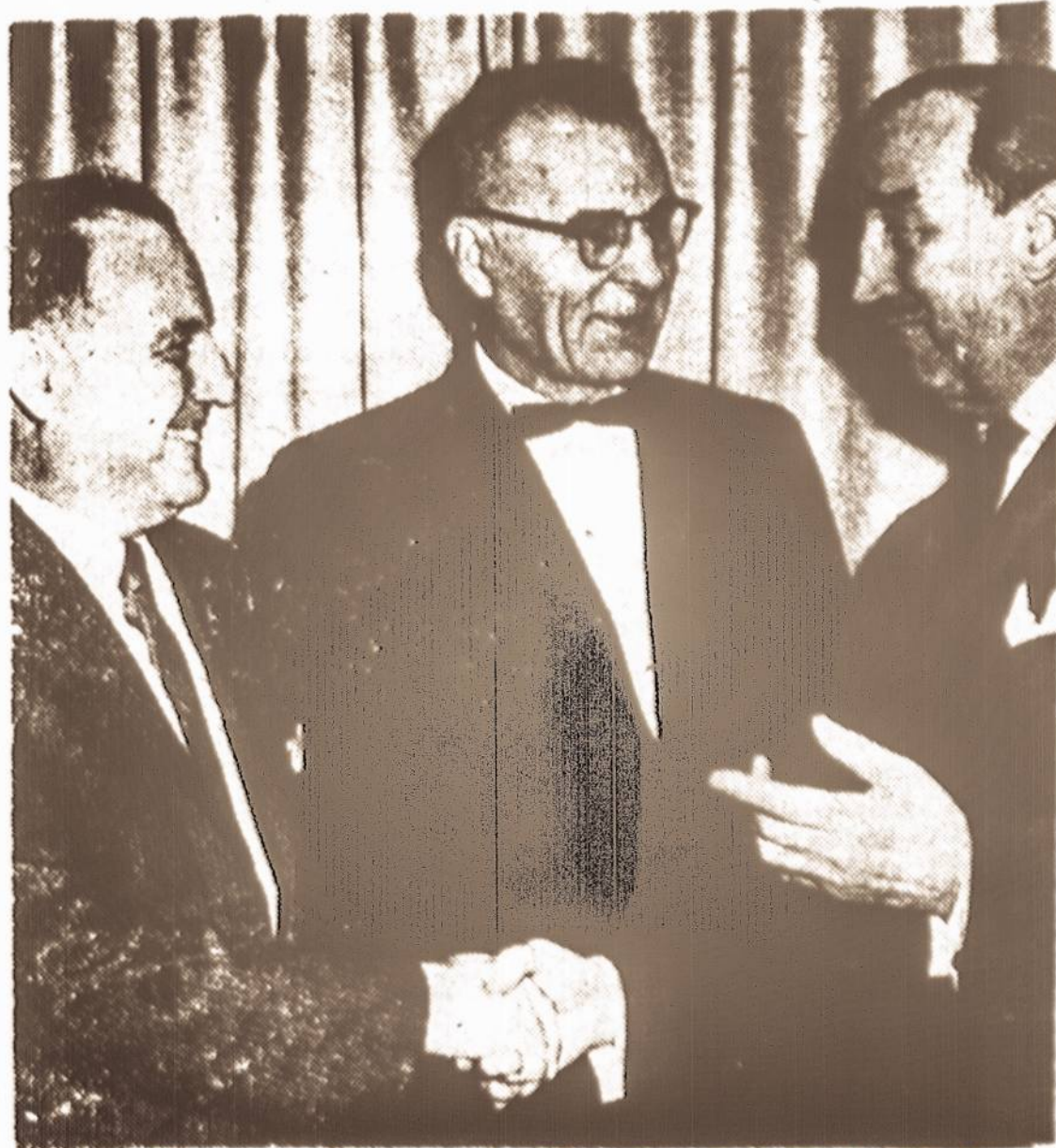
William Jennings organizacija tuo būdu suteikia galimybę išsiskirti gimtoje kalboje įvairių finansinių idėjų įgyvendinimą svetimomis kalbomis besinaudojančioms. Ši darbą atlieka patyrę specialistai.

Taip pat kompanija yra išvertusi vėliausias Savitarpiamo Fondo informacijas į lietuvių, latvių, vokiečių ir kitas žinomas kalbas. Šios informacijos nemokamai duodamos klientams. Mr. N. W.

Krassowsky, vokiečių kalbos sekcijos vadovas, pažymi, kad visiškai kalbantieji gyventojai parodė didelį susidomėjimą savųjų kapitalų investavime ir tuo būdu padidino kompanijos rinką.

Kadangi finansinis planavimas reikalauja asmeninio kontakto, tai William Jennings svetimųjų kalbų atstovai su malonumu susitiks su klientais jų pačių namuose ar biznio įstaigose. Tuo būdu, klientai privačiai galės gauti atsakymus į jiems rūpinius klausimus. Nepaprastas svetimųjų kalbų divizionų augimas aiškiai rodo, kad šioji pastanga yra savo pasisekusi. Šiuo metu, kompanija turi savo atstovus New Yorke, New Jersey, Pensilvanijoje, Illinois ir kitur.

Akademinio Skautų Sąjūdžio New Yorko skyriaus pirmininko pareigas perėmė dr. Henrikas Lukasevičius. ASS-dį pagal naująjį statutą sudaro Studentų Skautų S-ga ir Filisterių Skautų S-ga. SSS N. Y. skyriaus valdyba: Algis Rimas (pirm.), Lėgija Babarskaitė, Daiva Alytaitė, Algis Šetikas ir Vidas Montvila. FSS valdybą sudaro Romas Kezys (pirm.). Dalia Bulgarauskaitė ir Vytautas Strolia.

Jonas Ormanas, žinomas lietuvis real estate brokeris iš Richmond Hill, N. Y., kalbasi su Long Island Real Estate Board prezidentu, Stephen E. Gutleber ir John T. Clancy, Queens Borough Prezidentu, real estate brokerių susirinkime, įvykusiame vasario 16 d. Hotel Whitman, Jamaica, L. I. J. Ormanas neseniai išrinktas Central Queens Long Island Real Estate tarybos skyriaus prezidentu antram terminui. Be Ormano, susirinkime dalyvavo ir kiti lietuviai, Long Island Real Estate Boardo veikėjai: Albert Zillian, Northport, L. I., kuris neseniai išrinktas Suffolk County tarybos skyriaus prezidentu ir William Narus, Hollis, N. Y., Central Queens skyriaus išdėininkas. Neseniai į L. I. Real Estate tarybą įstojo William Drake — Dragūnas, American Home Realty vedėjas.

Long Island Real Estate Board yra real estate brokerių organizacija, kuri be savo biznio reikalų, taip pat rūpinasi bendrais namų savininkų reikalais. Į Long Island Real Estate tarybą gali įstoti tikrai prisiekę teisingai ir etiška vesti savo biznį brokeriai. Malonu matyti eilę lietuvių narių ir pareigūnų šioje organizacijoje.

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi.

TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto takasai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: VIRGINIA 3-1477

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisauskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWinIng 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.
Stiklinis baras, viena gražiausių uželgų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS
280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams,
šokiams ir kitokioms pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVergreen 4-9672

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POpplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

Vyt. Meškauskas, mūsų redaktorius Chicagoje, praėjusiam Vienybės numeriui parašė straipsnį, kuris dėstant laikraščio medžiaga per neapdairumą buvo sužalotas. Todėl Meškauskas straipsnis (Ylos maiše nepaslėpsi) spausdinamas iš naujo.

J. Trečiokienė, žinoma veikėja Newark, vasario 16 d. ruošiantis Lietuvos nepriklausomybės minėjimui, išsilaužė dešiniąją ranką. Nežiūrint to, Trečiokienė vadovavo to minėjimo programai ir tik po to buvo paguldyta ligoninėje. Ranka gipse turėjanti išūti apie šešias savaites.

K. S. Karpius, mūsų bendradarbis, su žmona nuvykęs į Los Angeles, Cal., atsiuntė mums linkežimus.

Prei. P. Juras iš Lawrence, Mass., vasario 16 d. senatė skaitė invokaciją. Ta diena Mss. senatas savo posėdyje paminėjo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 43 metų sukaktį.

Inž. Vladas Dilis, žinomas Amerikos lietuvių visuomenės veikėjas, neseniai išlaikė valstybinius kvotimus, tuo būdu išsidamas teisę inžinieriui praktikuoti ne vien New Jersey, bet ir New Yorko valstybėje.

Antanas Kairys, jūrų kapitonas, anksčiau tarnavęs JAV Pacifiko laivyne, dabar yra perkeltas į Brooklyną.

J. Petersonas, ilgametis Vienybės skaitytojas, buvęs Lietuvių Atletų Klubu pirmininkas, susirgo širdimi ir yra gydomas ligoninėje.

Stasys Augaitis, mūsų skaitytojas ir bendradarbis praneša, kad į Vienybės deimantinio jubiliejaus iškilmes, balandžio 16 d., iš Waterbury ruošiasi atvykti daug vienybiečių.

Pijus Salinskas vasario 19 d. atšventė savo 73 metų gyvenimo sukaktį tarpe draugu, dukters ir žento. Pijus sveikas, gerai atrodo ir linksmas. Jam draugai palinkėjo dar ilgo amžiaus ir geros sveikatos.

Juozas Jasėnas, Vienybės skaitytojas iš Chicagos, šiuo metu lankosi vakarų Vokietijoje, taip pat žada apie savaitę laiko praleisti vakarų Berlyne.

DARBŪSTUS DAILININKAS

Telesforas Vallius, žinomas lietuvių grafikas Toronto, Kanadoje, šiomis dienomis Karališkajam Ontario Muziejui įvykusioje parodoje gavo pirmąją premiją (Sterling Trust Award). Parodą suorganizavo Canadian Printers and Etchers draugija. Valliaus tipografija "Motina" buvo išrinkta atstovauti Kanados dailiui, kartu su kitais rinktiniais dailės darbais, Tarpautinėje parodoje Tokio, Japonijoje. T. Vallius nuo šių metų pradžios Toronto Centraliniam Technikume dėsto ofortą. (alm)

Floridoje mirė J. Bubnis

Vasario 15 dieną čia mirė Jonas Bubnis. Velionis buvo ilgametis Vienybės skaitytojas ir remėjas. Gimęs 1886 m. spalio 17 Naujienų kaime, Krosnos parapijoje. Lietuvoje. Į Ameriką atvyko 1910 metais ir apsigyveno Brooklynne. 1910 metais vedė Oną Čižauskaitę ir šią vasarą įjėdu atšventė savo 50 metų vedybino gyvenimo sukaktį. 1925 metais išsikėlė į Long Island ir apsigyveno Huntington Station, kur vertėsi maisto produktų bizniu. 1938 metais persikėlė į Floridą. Čionai vertėsi įvairiais bizniais, o visą laisvą laiką skyrė organizavimui ir palaikymui Miami Lietuvių Pillečių Klubu.

Velionis paliko nuliūdime žmoną Oną, artimus gimines, o taip pat daug draugų. Lai Tau, Jona! bus lengva amžina poilsio vieta.

A. M. Augūnas

MIRĖ KAZYS ŠILINIS

Rochester, N. Y. - Vasario 10 iš gyvųjų tarpo išsiskyrė senosios kartos lietuvis Kazys Šilinis, sulaukęs 75 metų amžiaus. Velionis priklausė vietos lietuvių draugijoms. Visuomet uoliai remdavo visus lietuviškus reikalus. Be to, daug metų skaitė Vienybę ir kitus laikraščius. Buvo kilęs iš Černočznos kaimo, Vizionų parapijos, buvusios Kauno gubernijos. Amerikoje išgyveno 47 metus. Buvo viengungis, Palaidotas su bažnytinėmis apeigomis. Po laidotuvių visi dalyviai buvo pakviesti į Ešmantų restoraną.

J. Tysliavos nuotrauka

Vasario 16 minėjimo dalyviai Webster Hall, New Yorke: P. Žillonis, konsulas A. Šimutis, dr. V. Paprockas, A. J. Varnas, G. Žillonienė, M. Kižytė, J. Kižis, Movietone News kamermenas.

Sėkmingas Vasario 16 minėjimas

New Yorko Lietuvių Tarybos surengtas Vasario 16 sukakties minėjimas praeitą sekmadienį Webster Hall buvo sėkmingas: publikos buvo daug, programa įvairi, neperilga ir pravesta sklandžiai. Be to, aukų Lietuvos laisvinimo reikalams, neskaitytą paamų prie kasos, 1,268 dolerių.

Minėjimo programa prasidėjo su Lietuvos ir Amerikos himnais, kuriuos giedojo solisto ir muziko Vl. Baltrušaičio vadovaujamas Apreiškimo parapijos choras. Invokaciją skaitė kun. N. Pakalnis. Šia proga verta pastebėti, kad kun. N. Pakalnis nei prieš ne po invokacijos nesizegnojo ir, žinoma, publikos nevertė žegnotis. Tuo būdu kun. N. Pakalnis parodė, kaip iš tikrųjų yra skaitomos invokacijos tokiose vietose, kur publika yra marga savo įsitikinimais bei konfesijomis.

Po atidarymo žodžio, kurį tarė New Yorko Lietuvių

Tarybos pirmininkas dr. A. Skėrys, M. Kižytė pakvietė mero Wagnerio įgaliotinį perskaityti New Yorko mero proklamaciją. Be to, Lietuvių informacijų Centro direktorė perskaityė JAV viceprezidento Johnsono, senatorių, kongresmanų ir kitų sveikinimus Vasario 16 sukakties proga. Ji taip pat perstatė kongresmaną A. Santangelo, kurio trumpai ir gerai paruoštai kalbai publika keletą kartų pritarė kaštais plojmais. Kiek ilgesnę kalbą pasakė dr. S. Bačkis, Lietuvos pasiuntinybės Washingtono patarėjas. Jis tarp kita ko pastebėjo, kad gintaru, plokštelėmis, knygomis bei "kultūrinio bendradarbiavimo" komunistai turi tikslo užliūliuoti Amerikos lietuvių visuomenės budrumą kovoje dėl Lietuvos nepriklausomybės. Toks "kultūrinis bendradarbiavimas," kalbėjo dr. Bačkis, buvo ir prieš karą, kada Sovietai pasalingu būdu užgrobė Lietuvą.

J. Matulaitienės vadovaujama Tautinių šokių grupė šį kartą davė penkis šokius, iš kurių Klumpakojis, savo forma ir turiniu (merginos ir vaikinai šoko su medinėmis klumpaitėmis) šį kartą buvo įdomiausias.

Pianistas Antanas Smetona skambino Beethoveno dalykus, kurio išpildymas dar kartą parodė, kad mūsų visuomenė susilaukė didelio talento šioje muzikos srityje.

Minėjimo programa buvo baigta dainomis, kurias pasiūlytina gerai išpildė Vl. Baltrušaičio vadovaujamas Apreiškimo parapijos choras. Klausant dainavimo, buvo aišku, kieno dėka šis choras bus padaręs tokią pažangą. Truputį gaila, kad šis choras, turėdamas tokios asmenybės ir tokio talento dirigentą, taip retai pasirodo už parapijos ribų.

Rezoliucijas skaitė adv. S. Briedis.

Po programos, publika gana greitai išsiskirstė, nes, dėl gavenios, nebuvo šokių, nors tuo pačiu laiku apatinėje salėje airiai, tokie pat katalikai kaip ir lietuviai, šoko ir linksminosi...

Da lis publikos Vasario 16 minėjime Webster Hall, New Yorke.

J. Tysliavos nuotrauka

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y. Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.